

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Tiskovništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpsolave naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Dunajske dobrodošlice.

Dunaj, 1. oktobra.

Oficijozni »Tagblatt« je danes pozdravil izjavo srbskega min. predsednika Pašića, ki želi skorajšno ureditev srbsko-avstrijskih odnošajev, zblizanje obeh držav zlasti na ekonomskem polju ter pravi, da bi se rad sestal z grofom Berchtoldom. »Tagblatt« meni, da bodo na našem zunanjem uradu srbskega ministrskega predsednika prijazno sprejeli in da se bo gospod Pašić lahko prepiral, da tu na Dunaju ne vlada nikaka animoznost. Drugi del oficijozne izjave vsebuje že razne pridržke in vztraja tudi pri tem, da morajo ostati albanske meje za Srbijo nedotakljive.

Minister Pašić ima torej svoj dobrodošli. Uverjen je lahko, da je ta pozdrav odkritosrčen in iskren v kolikor prihajajo v poštev avstrijski narodi. Sme se reči, da med temi faktično ne najde one animoznosti in sovražnosti, o kateri vedo v zadnjem času srbski listi toliko pisati. Ljudstvo, in to celokupno ljudstvo naj si bo slovansko ali nemško si želi miru, v najširših krogih se utrja spoznanje, da nas le avstrijsko-srbski sporazum, iskreni, če že ne prijateljski odnošaji med obojema državama, iz vlečejo iz žalostnega stanja politične in ekonomske negotovosti in nesigurnosti, v kateri propada dobrobit monarhije. To stoji in kdor se le malo ozre v onih krogih, na katere izvestno časopisje še ni dobilo absolutnega vpliva, bo temu mnenju pritrtil.

Srbski narod in avstrijski narodi bi lahko danes sklenili prijateljstvo — ako bi belgrajski listi ne imeli prav. Animoznost in sovražnost eksistira in deluje enkrat odkrito in brutalno, drugič zopet odeta v obleko prijazne in prihljane laži in fraze baš tam, odkoder je bil danes napisan pozdrav srbskemu državniku: na Dunaju, v njega za zunanji svet merodajnem uradu in v njegovem časopisju.

Ostri napadi na literarni biró zunanjega ministrstva, brezobzirna kritika te institucije ne le od strani slovanskih, temveč ravno tako tudi

nemških politikov, razkritje madžarskih vplivov na vodstvo zunanjih zadev monarhije, vse to ni nič pomagalo. Mnenje cele Evrope o Srbiji se je v teku zadnjega leta radikalno spremenilo, v »iminentno« srbsko nevarnost nihče več ne veruje, Dunaj in njega presbiró pa je ostal pri svojih starih metodah. Vsaka prilika mu je dobrodošla, da izliva po vdanem mu časopisju svoj gnjev proti vsemu kar je jugoslovansko, srbsko. Tako tudi albanski nemiri. Kakor da bi ne bilo celemu svetu znano, da so se Albanci še vsakemu poskusu jih uvesti v mirne in urejene odnošaje kulturne sedanjosti krvavo zoperstavili, in da gre tudi v konkretnem slučaju le za vprašanje, ali si bo moderna država dala onemogočiti svoje organizatorično in civilizatorično delo od elementov, katerim se zdi prepoved ropa in uboja neznosno nasilje, notabene ropa, ki so ga dosedaj nemoteno vršili predvsem nad zatirano srbsko paro v nekdanjih turških pokrajinah, tako se je postavilo dunajsko oficijozno časopisje podučeno po svojih inspiratorjih na stran arnavtskih band, katere slavi kot junaške borbe za svobodo!

Celo to kampanjo vodi literarni biró zunanjega ministrstva, predvsem s pomočjo »osebne informacije« uslužnim časopisom in pa dveh nevarnih svojih organov — korespondenc »Südslavische Korrespondenz« in »Albanische Korrespondenz«. Metoda je različna.

Prva operira z vestmi iz Belgrada in poročili, ki so navidezno povsem srbsko pobarvana, si tu in tam celo devajo nekako srbsko oficijozno barvo — akoravno so vsa fabricirana z dunajskih informacij, deloma na podlagi nesporno točnih poročil, ki jih dobivajo diplomatska mesta. Vse pa tendenciozno protisrbsko.

»Albanische Korrespondenz« je svojemu imenu primerno z drugega lesa. Tam je odurna in odkrita laž, obrekovanja in natelevanja trumpf. Vesti o srbskih grozovitostih in albanski plemenitosti se ponavljajo s tako natančnostjo, kakor da bi imeli Albanci svoje kraje preprežene z gosto telefonsko žico in »Alb. Korr.« povsodi svoje korespondente. »Al-

banske zmage« navdušujejo to korespondenco k naravnost homerskim poročilom in ljubezen do svobode uči v njej celo notoričnega analfabeta Iso Boljetinca, stokratnega roparja in morilca, pisati pisma o »svobodi ali smrti«. Dunaj vsemu veruje in listi prinašajo z velikimi črkami Boljetincovo privatno korespondenco, ki v resnici obstoja v tem, da je ta veliki junak tu in tam že namočil svoj palec v črnilo ter ga mesto podpisal pritiskal na pobotnico, potrjujoč sprejem denarja, ki ga je dobival sedaj od Turčije, drugič od Črne gore, Srbije in drugih prijateljev . . .

»N. Fr. Presse« slika preljudi publiki gradove in okope tega gospodarja tam, kjer stoji v resnici le žalostna majhna njegova kula.

O provizorični vladi, katere modre, besnega sovraštva proti Srbiji in naravnost smešne megalomanije polne izjave in komunikacije tiska dunajsko časopisje s istim homagijskim spoštovanjem, kakor cesarja Viljema govore, so nam sedaj Esad paša in njegovi povedali dovolj, zahtevajoč od Ismael Kemala, da predloži račune in se podvrže kontroli. Ne morda državni, občekoristni, temveč kontroli gospoda generala, ki je še pred dnevi vložil v nekem tržaškem denarnem zavodu 10.000 kron denarja iz »uboge izmučene Albanije« . . .

Poleg vsega fungira naš literarni biró tudi kot tiskovni urad famozne albanske vlade in »Alb. Korr.« je že opetovano priobčila oficijozne komunikacije gospoda Ismael Kemala, ki so se skoraj dobesedno krili z avstrijskimi oficijoznimi izjavami v »Wt. Allg. Zeitg.« — Mislimo, da naš tiskovni urad ne prepisuje od Albancev . . .

Prijazno bodo sprejeli Pašića pravijo. Dobro. Toda kdor pozdravlja gosta, ta ne sme pripustiti, da ga domači paglavci obmetavajo z blatom in gnojem. Avstrijski narodi, katerim taka politika vedno bolj preseđa, bodo še le takrat varni pred besnim spletkarenjem madžarskega strahu pred Jugoslovani, kadar bodo prisilili svoj literarni biró, da preide iz prazne fraze h koristnim dejanjem. Izgledi niso zelo dobri. Znani zloduh Kánya odstopa toda na nje-

govo mesto vsiljuje grof Tisza ekspoziranega madžarskega žurnalista, ki bo skrbel, da ostane politični betjarizem odločujoči faktor v odnošajih naše monarhije napram jugoslovanski srbski državi.

Nižjeavstrijski deželni zbor. — Premija za umor.

Člani nemškonacionalne zveze nižjeavstrijskega deželnega zbora so protestirali proti izvolitvi poslanca Kunschaka za šolskega referenta deželnega odbora.

Poslanec Steiner je v včerajšnji seji deželnega zbora interpeliral zaradi državne železnice Lvov-Lavocne, na katerih naj se vpeljejo tudi brzovlaki in zaradi direktnega voza Monakovo-Budimpešta, s čimer se oškoduje Dunaj.

Poslanec Kollmann je interpeliral zaradi Južne železnice.

Poslanec Gruber je predložil zakonski načrt za ustvaritev posebnih pasov okrog domov za tuberkulozne na Semmeringu.

Končno je bil poslanec Kunschak izvoljen za šolskega referenta. Strahoviti protesti pri socijalnih demokratih: To je plačilo za zahrbtni umor Schuhmeierja! Krščanski socijalci aplavdirajo krimonstrativno. Socijalni demokrati kriče: Premija za umor! Mrtvi vstajajo! Poslanec Sever: Najboljše je, da izvolite takoj morilca Pavla Kunschaka v deželni odbor!

Razpust italijanskega parlamenta.

V motivacijskem poročilu k razpustu italijanske zbornice se glasi točka o zunanjih politiki sledeče:

Kar se tiče mednarodnih odnošajev, je položaj Italije sedaj res izoboren. Obnovitev trozveze po italijansko-turški vojni je zagotovila Evropi novo perijodo ravnovesja, ki je že dolgo vrsto let garancija za mir med velesilami ter je prepričanje, da mora vzdržati ta zveza mir, prodrlo že v najširše kroge. Nastop Italije med balkansko vojno je bil vedno v

sglasju z drugimi velesilami, zato se je posrečilo preprečiti večje konflikte. Podlaga trajnega miru pa je trajno ravnovesje med velesilami. Zato mora Italija na morju in na kopnem vzdržati one moči, ki so potrebne, da se ohrani obstoječe ravnovesje. Italija pri tekmovalnem oboroževanju nikdar ni izgubila pozornosti za potrebno sorazmerje vojaških izdatkov in financiranja in gospodarskega položaja. To bo tudi v prihodnje naša vodilna misel. Mislimo, da je pridržati princip dveletnega službovanja, predlagali pa bomo odstranitev enoletnega prostovoljstva ter skrbeli za bolj intenzivno vojaško izurjenje.

Motivacijsko poročilo pravi nato: Libijska ekspedicija ni na noben način zadržala napredka dežele. Država zasleduje z velikim interesom nadaljni razvoj tega podjetja. Nobena stranka ne predlaga opustiti to akcijo, pač pa je nekaj ljudi, ki predlagajo, da naj se okupira samo obrežje. To bi bila najslabša rešitev. Italija bi se morala v tem slučaju odločiti vsakemu namenu, ustvariti kolonijo, ko je vendar kolonizacija glavni namen celega podjetja.

Poročilo naglašja nato, da zasleduje Italija v svoji notranji politiki liberalno smer. Zlasti prostost je vodilna misel vlade tudi napram cerkvi. Italijanska država priznava absolutno versko svobodo vseh svojih državljanov, vzdržuje se vsakega vmešavanja v verska vprašanja, s svoje strani pa ne dopušča nikakršnega vpliva cerkve na funkcije države.

Poročilo se bavi nato z vprašanji nove zakonodaje. Položaj italijanskih financ je dober in dokaz gospodarske moči Italije med vojno, je povzdignil v svetu kredit Italije. Lahko torej z zaupanjem zre v svojo finančno prihodnost.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Srbske čete so začele zmagovalno prodirati proti Albancem. In zopet opažamo sedaj velikansko samozatajevanje Srbov, ki ne puste v svet nikakršnih poročil iz bojišč, dokler niso ta poročila brezdvomno dokazana in dokler niso izvojevane od-

ševno razvnet je Dolinar, ne meneč se za vprašanje svojega tovariša in hlastno požirajoč ostanke rženega kruha, nadaljeval svoj dolgo razpredeno teorijo o naravnih postulatih človeka in o splošnem blaženstvu.

Nikdar ne dosežeš ti svojih naravnih postulatov. Nimaš prave poti. Hodiš po kamenitih in razdrapanih cestah! mu je rezko pripomnil Kopriva.

»Dosežem, če tako ne, pa s silo. Seveda, no, no, pot, po kateri skuša v lačnem stanju in v duševnem razkačenju se nahajajoč človek doseči svoje naravne postulate, je različna, saj pelje več poti v Rim. In dalje, razumeš prijatelj, kakor hitro doseže človek le mali del teh naravnih postulatov, to se pravi, kadar človek postane miren meščan, kadar postane zadovoljen s samim seboj in z drugimi, njemu zapovedujočimi ljudmi, tako na primer: s papežem, škofom, župnikom, kaplanom, z deželnimi in državnimi oblastmi, z mežnarjem itd., tedaj neha živeti v tebi oni nihilistovski človek, ki je malopreje še z brutalno silo zahteval svojih naravnih postulatov« . . .

»Priden, ubogljiv bodi! In zadovoljen, da živiš in tlačiš trdi mestni tlak in gomaziš po mestnih mlakazah. Boga hvali in moli, da si tak,« je porogljivo Kopriva pretrgal dolgo Dolinarjevo modrovanje.

(Konec prihodnj.)

LISTEK.

Brez kruha, strehe in morale.

Spisal Janez Kovač.

(Dalje.)

»I kaj je norma? Dogma? Norma je liter tega-le dolenskega cvička!« —

Andrej Kopriva se je zadovoljno nasmehoval in se čudil svoji veliki odkritosrčnosti; župnika pa je spretetela čudna zona po debelem, od masti se lesketajočem obrazu . . .

»Ja, kaj pravim! . . . Vi, vi ste, ste, veliki in izgubljeni cinik, anarhist!« . . .

Ker je bil župnik slaven in baje odličen slovenski literat, je kmalu po teh gododkih spisal ganljivo pisano povest za slovensko ljudstvo o študentu Andreju Koprivi, očrtal ga je kot propadlega, v nejasnosti blodečega človeka, ki je izgubil vse svetlinje in dragocenosti in postal žrtev modernih zmot in blodenj . . .

Kopriva je postal slaven vsej domovini; tudi odlična advokatova gospa ga je spoznala kot teoretičnega nihilista in sicer v gledališču.

Filozof Dolinar je torej vstopil v srednje velik kabinet filozofa Andre-

ja Koprive in ga pozdravil z zvonkim glasom:

»He, dober večer, kume! Kaj si zabavljen, da te ni nikjer na izpregled?« —

Andrej Kopriva ga je debelo pogledal. Še nikdar ni videl — kakor se je njemu zdelo — svojega prijatelja v tako nenavadno vselem razpoloženju. Da, Dolinarjevo duševno stanje je bilo bolj podobno duševni nenormalnosti. Obraz njegov je v resnici tedaj izražal nekaj veselega, toda bolj prisiljeno veselega. Njegove dolge poteze na obrazu so igrale na nasmeh, oči divje plamtele in žarele. Precej časa ga je Andrej Kopriva molče ogledoval, nato mu je velel se vvesti na polomljeni stol ter končno izpregovoril: »Kaj te nosi ob taki uri sem? Morda si od kje potegnil kaj debelega? To bi bilo imenitno!«

»I, kajpak. Denar, denar mori moje živce, prijatelj!«

»To je zagonečno, izborni! Ali si kaj dobil?«

»Ha - ha - ha! Kje bom neki denar dobil. Saj vidiš. Sestrična je sama in bogata, pa je deviška terciarka, zato neče dati niti beliča v ta namen, da bi podpirala našo sveto vedo. Stric ima hčere že odrasle, tedaj jih kmalu vpreže v zakonski jarem, zato tudi ta ne da. Vidiš, naši viri so usahneli in še vedno usahujejo. He, prijatelj, kje se dobe tukaj na

svetu tepci, da bi podpirali norca, ki išče prave čiste in neskaljene resnice brez vsake primesi. He, kaj počenjamo tukaj mi, zapuščeni in pozabljeni? Ali morebiti iščemo resnico? Iskali smo jo. Toda sedaj vsak gre k svojemu teletu, to je za vsakega in za narod najboljši. Čemu ti bo resnica? Saj je še tam na trgu pri branjevkah ne moreš prodati. Zelodec, zelodec to je odslej moj namen! To je, brate, zlojed. Strici, tete, sestrične in druga taka zverjad ima dovolj debelega, mi, mi pa ne, niti okroglega, da bi zlezel v kakšen kot, da se skriješ, kakor divjačina pred nočjo.«

Med tem dolgim razmotrivanjem se je filozof Dolinar smejal na pol demonično ter delal geste in mah z rokama, kar je očividno vse spominjalo na stanje momentano duševno razdraženega in nenormalnega človeka. Tak vtis je dobil njegov tovariš Andrej Kopriva in je v sebi utrdil mnenje, da plava filozof Dolinar v posebni ekstazi duševnega ogorčenja in razdraženja.

Za tem je Andrej Kopriva izpregovoril, pospravljajoč zadnje ostanke svoje mrzle večerje in moleč Dolinarju še kos rženega kruha:

»Pri vseh bogovih in hudičih, kaj pa ti je vendar? V kakšnem deliriju pa se nahaja danes tvoja božanska psiha? Danes pa nisi oni trezno razumni človek, nenormalen si! Kod

se klatiš in kod vagabundiraš, da te ni bilo že tako dolgo k meni?«

»Sedaj-le vidiš, sem vesel iz srca, iz dna duše sem vesel, da sem v takem duševnem deliriju, kakor malokdaj; zopet je prišel večer, kar na tihoma se je prikradel sedaj, da čutim v sebi zopet moč, kakor takrat tisto noč, ko smo sedeli vsi trije, ti, jaz in Rafael na klopi pod kostanjem v drevoredu. In polumrak, hlad in brez čustev je oklepal naše duše, nas pa je ogrevala ona skrivnostna ideja. Čutim sedaj v sebi voljo pomoči in oblasti.«

»Ha - ha! Kaj češ biti tiranski nadčlovek? Ti mali črviček, ki nima pogojev za življenje.«

»Če jih nimam, pa si jih priborim tudi z brutalno silo. Razumeš, kadar človek nima nič, da je prazno tu notri, (Dolinar je pokazal z roko pri tem na svoj zelodec), takrat skuša vsak človeški individuum postati nadčloveško bitje ali pa človeška zver. V dosego tega pa je način pri vsakem človeku drugačen, individualen. Lakota, to je prvi faktor v kulturnem življenju, v spolnjenju vseh bitij na potu razvoja. Lakota je moja zvesta ljubica . . . In jaz jo imam rad, ker mi budi, krepi veselje do nasilja in mi pozivlja dušo k revolucionarstvu« . . .

»Kako to razumeš?« je pristavil malomarno Andrej Kopriva, menčajoč si roke po svoji stari navadi. Du-

ločilne zmage. Zato prihajajo v svet le privatna poročila, iz katerih pa se da posneti, da so imele srbske čete velik uspeh ne samo pri Ohridi in Dibri, marveč tudi pri Prizrenu.

Glede Prizrena poroča uradno srbsko poročilo, da je pred mestom in v okolici le še malo Albancev. Nevarnost za Prizren je popolnoma odstranjena. V celem okraju Prizren vlada poln mir.

Iz Soluna poročajo, da so srbske čete preprečile nadaljnje prodiranje Arnavtov proti Bitolju. Vsled čudovito hitrega nastopa srbskih čet so se morali Albanci umakniti za mejo.

Črnogorski tiskovni urad zopet poroča, da so vse vesti o zavzetju Tuzija s strani Malisorov in o bojih med črnogorskimi Albanci pri Plavi in Gusinju popolnoma izmišljene. Tiskovni urad dementira tudi vest, da so bili v Gusinju ustreljeni nekateri vplivni albanski voditelji. Ob črnogorsko-albanski meji baje do sedaj še ni prišlo do večjih bojov.

Srbija je kljub temu mobilizirala prvi poziv Drinske divizije, da ima za vsak slučaj rezervo.

O Albaniji sami poročajo iz Rima, da razpor med Esad pašo in Izmail Kemalom nima nobene take osti več in da je pričakovati, da bo evropska kontrolna komisija, ki pride te dni v Valono, izrazila spor med tema albanskima voditeljema. Esad paša je baje brzojavil provizorični vladi v Valoni, da smatra svoj konflikt s provizorično vlado v očigled težavnemu položaju domovine, za končan.

»Neue freie Presse« je dobila nadalje od derviša Hime iz Dubrovnik baje po naročilu Esad paše brzojavko, v kateri ta protestira proti temu, da se spravlja njega v zvezo z vstajo ob srbski meji. Esad paša se trudi vzdržati mir v državi, pač pa bi nastopil proti Srbom, če bi ti prekoračili albansko mejo. Enako brzojavko je dobila baje tudi srbska vlada.

Intervju s Pašićem.

»Neue freie Presse« priobčuje intervju s Pašićem, ki je baje izjavil, da ima Srbija odkrito željo imeti z Avstro-Ogrsko korektno zvezo. To se bo baje pokazalo, ko bodo prišla na vrsto železniška vprašanja.

Naglašam izrecno, da Srbija nima osvojevalnih želj, meje pa, ki jih je londonska konferenca določila, še niso fiksne, marveč samo provizorične in tvorijo samo orijentacijske točke. Nočemo razširjanja svojih pokrajin, marveč samo korekturo mej. Pustite nas z Albanci same in uspeh ne more biti dvomljiv. Prepričan sem tudi, da se ni treba bati nove vojne med Grško in Turčijo.

Pašić dospe danes na Dunaj, kjer ga bo sprejel grof Berchtold. In že vpijejo nemški listi: Nobene korekture mej! To so seveda samo gotovi glasovi, ki ne segajo daleč.

Pred četrti balkansko vojno.

Oficijozno se potrjuje, da so bila pogajanja med Grško in Turčijo prekinjena.

Glasom poročil iz Carigrada je porta izročila veleposlanikom noto, v kateri se odklanjajo grške zahteve z ozirom na Egejske otoke.

Rimski merodajni krogi smatrajo grško-turški spor za zelo resen. Porti blizu stoječi krogi izjavljajo, da bo Turčija z vso energijo zastopala svoje stališče. Posredovanje veselo se zdi neizvedljivo.

Situacijsko poročilo z Dunaja

pa presoja položaj sledeče: Komplikacijam v Albaniji se je pridružila še ena komplikacija. Dasiravno še ni (?) oficijoznega poročila, da so se pogajanja med Grško in Turčijo prekinila, je vendar tako prekinjenje pričakovati vsako uro, zlasti ker ni pričakovati sporazuma v vprašanju Egejskih otokov.

Prihodnje ure bodo pokazale, ali ne bo treba londonske pogodbe, ki je bila že tolikokrat v prilog Turčiji izpremenjena, zopet izpremeniti.

Seveda zopet samo v prilog Turčiji.

Jubilej „Solola“ v Ljubljani.

Dne 1. oktobra je minulo 50 let, kar je bil položen temelj prvemu slovenskemu sokolskemu društvu, ki se je izprva imenovalo »Južni Sokol«, pozneje pa »Sokol v Ljubljani«.

Sokol v Ljubljani je prevažen činitelj v zgodovini slovenskega naroda zadnjih petdesetih let. Eden najtehtnejših, najodločnejših in najuspešnejših delavcev pri probu slovenskega naroda. Vobče je obenem ustvaril ona rodovitna tla, iz katerih je polagoma vzrastlo in se razvilo ono mogočno drevo slovenskega Sokolstva, ki danes razprostira košate

svoje veje že čez vso slovensko domovino. S čebelično marljivostjo in preračunljivo zanesljivostjo je gradil oni trdni temelj, na katerem sloni danes organizacija, ki ima v narodnem življenju eno prvih in največjih nalog: ohraniti narod zdrav in krepak ter mu razviti in neprestano pri vsaki generaciji iznova razvijati vse telesne, нравne in duševne moči do skrajne mogoče meje, da s tako dovršenimi močmi more kar najuspešneje dosegati napredek in popolnost na vseh poljih narodnega življenja.

Ne samo v društvenem življenju primeroma že dolga doba obstoja, veliko bolj še izredna delavnost in veliki uspehi v tej dobi upravičujejo Sokola v Ljubljani, da na slovesen način praznuje svoj jubilej.

Petdeseti obletni dan ustanovitve je sicer 1. oktober, za proslavo jubileja pa se je določil ugodnejši čas 11. in 12. oktobra.

Visek jubilejnih slavnosti naj bi bila po sklepih odborovih slavnostna akademija v deželni gledališču. Skoro ob vseh svojih obletnicah je Sokol priredil akademijo v gledališču. Hotel je tudi ob 50letnici ravnati po tem običaju.

Za vzoren, skoziinsko discipliniran nastop ob pogrebu velikega rodoljuba in narodnega dobrotnika gospoda Frana Babiča pa je dobil Sokol plačilo s tem, da se mu poraba gledališča ni dovolila. Akademija mora zagraditi odpadti, vrši se pa mesto nje velika javna telovadba v Narodnem domu. Upamo, da bo narodno naše občinstvo z velikim obiskom javne telovadbe kakor tudi vseh drugih slavnostnih prireditev pokazalo društvu ravno vsled te nerodoljubne prepovedi v še tem večji meri one simpatije, ki jih je Sokol v Ljubljani vedno užival v zavednem narodnem prebivalstvu ljubljanskem.

Ob kratkem hočemo za danes navesti le še splošen program slavnosti. Poleg sokolske razstave, ki se otvori v Narodnem domu že te dni, namenjena sta proslavi jubileja dva dneva, 11. in 12. oktober. Prvi dan, t. j. v soboto, vršila se bo zvečer javna telovadba naraščaja, nato pa prijateljskih sestankov v gor. prostorih Narodnega doma. V nedeljo dopoldne bo slavnostno zborovanje in na to obhod, združen s poklonitvijo ljubljanskemu mestu pred mestno hišo. Popoldne velika javna telovadba članstva, zvečer pa velika ljudska veselica v vseh prostorih Narodnega doma.

Vse podrobnosti prinesemo v naslednjih dneh.

Prva čestitka je »Sokolu v Ljubljani« došla iz Prage. Prvo se ga je spomnilo prvo češko sokolsko društvo »Praški Sokol«. Dne 1. oktobra je dobilo društvo od njega naslednji pozdrav:

Dragi bratje!

Materinsko društvo naše se z veseljem spominja prav dovršenega 50letnega obstoja Vašega in Vam čestita prirsčno k razvoju slovenskega Sokolstva, ki ste mu bili prvi in častni ustanovitelji in vodniki.

Danes, ko se ves slovenski narod zahvalno spominja zaslužnega delovanja Vašega in čuti hvaležnost za delo, izvršeno v njegovih prosoh in razcvit, hitimo tudi mi izkazati Vam resnično čast k izvršenemu delu.

Želimo Vam, da bi se bratsko Vaše društvo nadalje mogočno krepilo in na čelu ostalega slovenskega Sokolstva dočakalo končno zmago nas vse bratsko spajajoče misli sokolske.

Z bratskim pozdravom za

»Pražsko telovadno enoto Sokol:

Dr. Schreiner, starosta.
K. Mixa, tajnik.

Štajersko.

Imenovan je za izvanrednega profesorja slovenske filologije na graškem vseučilišču dr. Rajko Nachtigall, doslej docent na dunajski eksportni akademiji in lektor na dunajskem vseučilišču.

Iz pošne službe. Poštna praktikaninja Alojzija Lendovšek pri Sv. Barbari pod Mariborom je imenovana za poštno ekspeditorko v Makolah.

»Straža« in slovenski sodniki. Dr. Verstovšek naznanja v »Straži«, da je interveniral zadnje dni enkrat pri g. Pittreihu v Gradcu glede razmer pri c. kr. sodiščih na Sp. Štajerskem. Ne vemo, ali se je zgodilo to pred ali po zadnjem za Slovence krivičnem imenovanju pri c. kr. okrožnem sodišču v Mariboru, ali bilo je prav, da je šel eden izmed slovenskoštajerskih državnih poslancev k Pittreihu in mu je povedal, upamo, da ne mnenja Slovenske kmečke zveze, temveč mnenje Slovencev. Ne napravljajo pa dobrega vtisa obli-

ka, v kateri se po »Straži« našo javnost o tej Verstovškovi intervenciji obvešča. Povemo takoj, da upamo, da je bil Verstovškov nastop pri predsedniku bolj takten in srečen. Predvsem ne ugaja, da »Straža« v članku o Verstovškovi intervenciji tako zelo udarja na strankarski boben. Saj vendar to ni od klerikalnih poslancev nobena milost, temveč njihova dolžnost, da store kaj za zboljšanje naših justičnih razmer. Če klerikalni poslanci nastopajo kot sedaj vodilna in merodajna straka proti Nemcem in vladi, čemu so jim pri tem neresnične invective na opozicijsko — slovensko stranko? S takimi invectivami se ne zbrše spomina na ono, kar je bilo od naših klerikalnih poslancev v tem oziru zgrešenega in zamujenega, temveč z odličnim in — uspešnim delom.

Pittreich je po Verstovškovem poročilu v »Straži« na nečuvnen način obrekoval in zmerjal slovenske sodnike kot omejeence, nemarneže, politične fanatike in neizobražence: na to se nam zdi Verstovškov in »Stražin« odgovor mehak in irazerški. Izgovor, da naj sodniki nastopijo sami, kaže da je slovenskim klerikalcem slovenskih sodnikov tako dolgo malo mar, dokler ne bodo klerikalni politični agitatorji in dokler bodo brali samo — »Slovenca«. Zdi se nam, da je »Straža« v — svoje namene Pittreichovo poročilo, ki nam seveda ni bilo prijazno, še prikrilo. To je posebne vrste agitacija, ki je tem bolj žalostna, ker »Straža« Pittreichovo mnenje slovenskih sodnikov indirektno odobrava in jim hoče sploh s celim člankom eno zasoliti po grbi. To je končni vtisk, ki ga ima človek o celi zadevi in ne vemo, če ni resničen.

Notranji boji med štajerskimi Nemci. Nemška agrarna stranka na Srednjem in Zgornjem Štajerskem se je razcepila; eden del z državnim poslancem Brandlom in dr. Kapperjem na čelu se je združil s klerikalnimi poslancema Pantzem in Neunteufelom ter njuno »nemško krščansko stranko« (mladi klerikalci), drugi del pa vstaja pri starih strankinih načelih in si osnuje nov list. Zveza enega dela nemških agrarcev z mladoklerikalci ima svojo ost naperjeno proti staroklerikalcem, ki imajo še danes v posesti pretežno večino nemškoštajerskih kmečkih državnih in deželnozbornih mandatov. Pantz, Brandl in Kapper delajo na Zg. Štajerskem razpoloženje proti Hohenblumovi agrarni politiki, osobito proti visokim colninar na žito in krmila; staroklerikalci se pa drže Hohenbluma in njegovega nauka o potrebi visokih obrambnih carin za poljedelske pridelke iz drugih držav. Zadnjo nedeljo so priredili Pantzevi pristaši kmečki tabor v Smihelu na Zg. Štajerskem, na katerem so zastopali svoje ideje, Hohenblumijanci pa v Gradcu. Na graškem zborovanju je došlo vsled nastopa socijalistov do hudih pretepov.

Na »oktoberskem slavju« Zveze narodnih društev v nedeljo, dne 5. oktobra se postavijo pri »vinski poskušnji« tudi Bizeljanci s posebnim šotorom. — Vstopnina se je določila na 50 vinarjev, da se omogoči vsem ljudskim slojem pristop k slavnosti.

Iz Braslovč. Narodne deklice Marija, Magda in Hanika Pauer in Ida in Angela Lorber so priredile otroško igrice »Mati« in darovale čisti dobiček v znesku sedem kron za podporo društva slovenskih visokošolcev. Otroci posnemajte jih!

Akademija »Podravske podružnice Prosvete v Mariboru« dne 11. oktobra 1913 v Mariboru. Pet let je minulo od zadnje prireditve »Podravske podružnice Prosvete v Mariboru«. Leta 1908 so priredili naši akademiki, združeni v tej podružnici, veselič iz gledališko predstavo, koncertom ter plesom. Prireditve je vspela izborna. Splošno je takrat krožil glas po mestu in daleč okoli, da so Prosvetaši rešili svojo nalogo nad vse povoljno. Iz mnogih krajev Spodnještajerske so prihitali takrat prijatelji akademične mladine v Maribor, da pokažejo, kako umejo ceniti demokratično delovanje bodočih narodovih bojevnikov. Stotine so napolnile dvorano in po končanem sporedu je zaplesala mladina v prekrasni dvorani ob zvokih neumorne godbe ter se vrtela do ranega jutra. Slučen vžitek hoče nuditi »Prosveta« in v njej združeni napredni akademiki sploh tudi tokrat svojim prijateljem.

Natančen spored akademije bo pravočasno razglašen po časopisju.

Koroško.

Smrt na cesti. V ponedeljek okoli 5. ure popoldne so našli na Ljubljanski cesti v Celovcu mrtvega vpojenega poštnega poduradnika Roka Kvančnika. Zdravnik je konstatiral, da je zadela moža srčna kap.

Truplo ponesrečenca so prepeljali v mrtvašnico.

Skozi okno skočil. Te dni se je peljal z vlakom iz Monakova proti Pontebi 27 let stari Chelli Pasquale, da obišče svojo bolno mater. V bližini Beljaka je skočil skozi okno iz železniškega voza. Poškodovan pa se je le malo na glavi. Pri zaslšanju se je izkazalo, da ni pri zdravi pameti.

Čuden puščavnik. V gorah za Volšpergom se mudi neki možki, ki stanuje baje v neki volčji jami ter je brez dvoma umobolen. Izdaja se namreč za svetnika in puščavnika. Moški je izredno velik in močan ter ima dolgo brado, videti je popolnoma podvajan. Kolikor se je dalo dognati, je po poklicu ključavničar in doma z Dunaja. V bližini Volšperka ga vidijo že kakih 14 dni.

Nepreviden tat. Pri Podkloštru je bilo ukradeno pred kratkem posestniku Valentinu Schnablu iz zaprte omare v zidu 500 K. V omari je bilo 4000 K denarja. Kmalopri tatvini je šel Schnablov hlapec Karl Valentinčič v sosedno gostilno in hotel tam poravnati mal dolg s 50kronskim bankovcem. Ker gostilničarka ni imela drobiža, je poslala bankovec k Schnablu, da ga zmenja. Ko je Schnablova žena zvedela, odkod je bankovec, ga je pridržala in napravila ovadbo. Že drugi dan so našli v nekem skrivališču še 9 bankovcev po 50 K, katere je imel skrite Valentinčič.

Primorsko.

Goriški deželni zbor. Včeraj ob 11. uri dopoldne je bil goriški deželni zbor ob navzočnosti vseh poslancev odprt. Namestnik princ Hohenzollern je naznanil v svojem italijanskem in slovenskem govoru, da je cesar imenoval msg. dr. Faiduttijsa za deželnega glavarja in poslanca dr. Franka za njegovega namestnika. Nato je orisal v velikih potezah naloge deželnega zbora in izrekel upanje, da bo deželni zbor uspešno deloval. Nato je bil novi deželni glavar zaprišežen in dr. Franko se je zahvalil za imenovanje. Druga seja je bila ob 5. popoldne. Dnevni red: volitve deželnega odbora. Izvoljeni so bili: iz skupine splošnega volilnega razreda kmetijskih občin dr. Peta Flego, namestnik Anton Piccinin (oba italij. ljudska stranka); iz volilnega razreda mest, trgov in industrijskih krajev ter iz trg. in obrtniške zbornice dr. Peter Pinausig (ital. liber. stranka), namestnik Conto Gino Praudi (ital. ljud. stranka); iz volilnega razreda veleposestev dr. Anton Gregorčič, namestnik dr. Alojzij Franko, iz celega deželnega zbora dr. Fran Dominik in za namestnika dr. Karel Podgornik. Izvršile so se nato še volitve v razne odseke, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja v ponedeljek.

Tri redke slovenske knjige iz reformacijske dobe je kupilo slovensko muzejsko društvo v Gorici. Knjige so: Primoža Trubarja »Ta celi psalter Davidov«, Tübingi 1566, Primoža Trubarja, S. Krelja i. dr. »Ta celi catechismus, eni psalmi inu teh vekskih godov — Kerszhanske pejsni«, Bitemberg 1584 in Jurija Dalmatina »Vse svetu pismu« Wittenberg 1584. Prva teh knjig je bila do sedaj znana samo v treh izvodih (v Oloomucu, v Stuttgartu in v Ljubljani) druga v 5. izdih (v Berlinu, Draždanah, Wolfenbüttelu, Monakovem in v Ljubljani) in tretja v malo izvodih v Oloomucu, na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, v Ljubljani in drugod.

Iz seje tržaškega mestnega občinskega sveta. V prednočni seji mestnega občinskega sveta tržaškega so bili izmed slovenskih občinskih svetovalcev imenovani v upravne odbore občinskih naprav: v upravni odbor bolnice dr. Pertot; za javno snago Černigoj; za vodovode dr. Slavik; za ulične železnice dr. Slavik.

Trgovski tečaj za deklice se otvori v Trstu v petek 3. oktobra t. l. Učence naj pridejo točno ob 6. zvečer v dvorano Trgovsko izobraževalnega društva, ulica S. Francesco št. 2. One, ki še niso vplačale mesečnine, naj prinesejo dotični znesek (4 krone 30 vin.). P. n. starše opozarjamo, da je zadnji čas, ako hočejo vpisati svoje hčerke v tečaj. Priglasje sprejema gosp. St. Detela, tajnik Trgovske obrtne zadruge, ulica S. Francesco št. 2.

Vožnja proti južnemu tečaju. Iz Trsta poročajo: Zastopniki vlade in pomorskih oblasti so kupili za državo motorno jadrenico »Deutschland«, ki je nalašč zgrajena za plovbo v polarnih krajih. Jadrenica je izvršila pred kratkim pod kapitanom Klingom vožnjo v južnih polarnih vodah ter jo je kupila avstrijska vlada za enako vožnjo. Kapitan Kling se bo udeležil tudi avstrijske ekspedicije. Jadrenica bo v Trstu prezimila ter odplave marca.

Razpis štipendij. Razpisane so tri deželne štipendije po 600 K za visokošolce, sinove na Goriškem rojenih, stanujočih in pristojnih očetov. Prošnje do 31. oktobra deželnemu odboru v Gorici.

Služba šolskega sluga je razpisana na slovenski gimnaziji v Gorici. Pravica do te službe je pridržana doslužnim podčastnikom; le v slučaju, da bi ne bilo takih prošilcev, se odda prošilcu civilnega stanu. Zahteva se dokaz o znanju nemščine in slovenščine. Prošnje do 31. t. m. goriškemu deželnemu šolskemu svetu v Trstu.

Zanimiv dan v Litiji.

V Litiji, 1. oktobra 1913.

Danes je imela tudi naša prijazna Litija svojo senzacijo. Pri našem sodišču ste se vršili namreč danes dve kazenski pravdi, ki ste imeli obe svoj izvor v znanem ponesrečenem shodu deželnega odbornika g. dr. Iv. Zajca dne 15. avgusta 1913 na Sv. Gori pri Litiji, na katerem je igral ta deželni dostojanstvenik zelo, zelo klavarno vlogo.

V prvi kazenski pravdi je nastopila kot obtožiteljica gđ. Kamila Theimer z Dunaja, obtoženec je bil pa g. Ivan Lovšin, župnik na Sv. Gori.

V drugi kazenski zadevi je bil pa razžaljen deželni dostojanstvenik g. dr. Zajec, čigar nedotakljiva čast je bila ogrožena po očitanih g. Ivana Tauferja, posestnika in podjetnika v Zagorju ob Savi.

Potek obeh kazenskih razprav je bil velezanimiv — ne samo radi sodelujočih oseb samih, temveč posebno tudi radi zanimivih stvari, katere smo pri ti priliki slišali in radi vedomatičnih prizorov, ki so se odigravali pred našimi očmi. Obe razpravi zaslužite vsled tega, da se o njih poroča tudi širšemu svetu.

I. Theimer ca. Lovšin.

Točno ob pol 10. dopoldne se je začela ta razprava v naši precej veliki dvorani, ki se je takoj po oklicu stvari do zadnjega kotička napolnila s pozornim poslušalstvom, med katerim smo opazili posebno mnogo duhovnikov, ki so obkroževali g. dr. Zajca.

Razpravni sodnik je bil g. dr. Kotnik, zapisnikar g. dr. Munda. Osebo navzočo obtožiteljico gđ. Kamilo Theimer je zastopal g. dr. Alojzij Kokač, odvetnik iz Ljubljane, osebo došlega obdolženca g. Ivana Lovšina je pa branil g. dr. Juro Adlešič iz pisarne g. dr. Vladislava Pegana.

Predmet obtožbe so bile sledeče besede, izgovorjene po obdolženem župniku na shodu na Sv. Gori:

Tako je, res je, ona je neumna in kar je o dr. Šusteršiču in o dr. Kreku pisala, je vse laž! Torej ste slišali, da je Kamila Theimer neumna in kar je pisala, je vse laž.

Obdolženi župnik je svoje dejanje z vso odločnostjo tajil, češ da je imel namen, da ne bo na shodu prav nič govoril, temveč molčal, ker ve, da ni poslanec — vse oči so se tedaj sumljivo obrnile v g. dr. Zajca — in bi ga vsled tega takoj prišli, kar bi bilo pa zanj zelo nevarno, ker je že dvakrat obsojen radi častikraje.

Tajenje pa obdolženemu župniku ni prav nič pomagalo, ker so pod prisego zaslišane priče deloma dobesedno, deloma pa v bistvu potrdile obtožbene točke.

Obdolženec se je sedaj skušal na drug način izmazati. Navedel je po svojem branitelju najprvo tri priče, ki naj bi izpovedale, da na shodu ni odprl svojih blagoslovljenih ust in izrekel razžalitev, temveč molčal kot grob.

Ta predlog je sodišče odklonilo in potem obdolženca vprašalo, če ima še kake dokazne predloge.

Njegov zagovornik je na to na dolgo in široko ponujal nekaj »dokaz resnice«, pri tem se pa posluževal cel čas neklih splošnih in meglenih domnev, ne da bi navajal kaka konkretna dejanstva — končno pa izjavil, da se prepričan o nedolžnosti svojega klienta ni na to pripravil, vsled česar naj se razprava preloži, da se bode mogel pogovoriti z obdolženem in potem predložiti dokazno gradivo.

Zastopnik gđ. Kamile Theimer je kot pravnik opozarjal sicer na to, da take splošne in meglene domneve po zakonu ne morejo tvoriti podlago za dokaz resnice, vsled česar se mora zagovornikov predlog kot zakonito nedopusten in nevzdržljiv zavrniti — kot človek je pa v imenu svoje klijentice toplo pozdravljala obdolženčev misel, da hoče nastopiti dokaz resnice za svoja težka očitanja in v imenu gđ. Kamile Theimer izjavil, da ona ne želi tudi nič drugega, nego to, da bi se pred nepristransko sodno oblastjo dosegla popolna jasnost v ti stvari.

Sodišče je v očigled takemu »dokazu resnice« moralo odkloniti zahtevo obdolženčevega zagovornika, ki je sedaj pograbil po zadnji bilki in navedel kakih 30 prič, ki kaže niso slišale, da bi župnik kaj takega govoril na Sv. Gori.

Sodišče je tudi ta predlog zavrnilo in dokazovanje zaključilo.

Pri govorih obeh zastopnikov je prišlo do prav zanimivih stvari. Branitelj se seveda pral svojega zamorca in zahteval njegovo oprostitev, češ, da je vse to notorična resnica, kar je bilo izrečeno o zasebni obtožiteljici. Pri tem se je skliceval na znani »preklic«, katerega je g. dr. Krek izsilil na Prtovcu.

To je dalo izzvanemu zastopniku gđc. Kamile Theimer povod, da je iz izvirnih Krekovih pisem, katere je prinesel s seboj, prečital nekaj prav mastnih odstavkov in potem navzoče duhovnike pozval, da naj se potrudijo do njega, da se prepričajo, da ta pisma niso nobeni falzifikati, da so pisani od Krekove roke in da je tudi dr. Krek podpisal svojeručno na koncu pisma »Dein Janez« ...

Splošni tabló!
Navzoči duhovniki so sramežljivo pobežali oči in niti eden se ni približal g. dr. Kokalju, da bi pogledal le-ta velezanimiva pisma v njegovih rokah.

Sodnik je potem velezanimivo razpravo sklenil s tem, da je obsodil obdolženega župnika v globo 100 K, ki se za slučaj neizterljivosti spremeni v zapor desetih dni.

Počasi se je spraznila potem dvorana in pri tem smo imeli priliko občudovati ponižnost in skromnost naših duhovnikov, ki so odhajali vsi iz dvorane povešenih oči ...

II. Dr. Zajec ca. Tauffer.

Popoldne se je vršila druga razprava proti g. Ivanu Tauferju, ki je na istem shodu na Sv. Gori očital deželnemu poslancu in odborniku g. dr. Ivanu Zajcu:

»Vi ste lažnik, nesramen lažnik.«
»Vi ste pri koritu, g. dr. Zajec pri koritu ste. Vi delate za svoj žep, vlečete od deželnega odbora 6000 K, ne plačujete niti vinarja deželne dolžade.«

Obdolženi g. Tauffer je te besede takoj odkrito priznal in v svojo obrambo navedel, da ga je deželni dostojanstvenik na tem shodu pital s psovskami, kakor »smrkovec, baraba, falot« in mu hotel parkrat zagnati kozarec v obraz. Ker je g. dr. Zajec na shodu trdil, da so liberalci tak, da svoje zakonite babe, čim se jih naveličajo, poženo stran in si vzamejo druge, označil je to kot nesramno laž. To bi lahko tudi dokazal. V ostalem pa omeni, da je z drugimi besedami ustrelil nekoliko preko cilja, vsled česar naj se ga obsodi, če zasluži kazni za svoje besede, katere je pa izgovoril edino radi tega, ker je bil po g. dr. Zajcu izzvan. Vsled njegovega odkritega priznanja ni treba zaslišavati prič.

Sodišče je pa vseeno zaslišalo brez prisega dva klerikalna veljaka in sicer župana Oroslava Brica iz Litijske in župana Leopolda Hostnika iz Šmartne. Zadnji je igral kot priča nekam zelo čudno vlogo in ga je moralo sodišče zaprejeti, da je izvedelo od njega to, kar bi moral tudi brez prisrge kot priča povedati.

Zaslišala se je potem še neka nadaljna priča, ki je prav drastično opisala čudni shod na Sv. Gori in pa izzivajoče obnašanje deželnega dostojanstvenika, v čegar posledici se je obdolženec razburil in rabil potem pod obtožbo stavljen besede.

Pripomnimo še, da je g. dr. Zajec uvodoma te razprave ponudil g. Tauferju poravnavo z nesprejemljivimi pogoji, katere je le-ta seveda odklonil.

Sodišče je na to spoznalo g. Tauferja krivim in ga obsodilo v globo 50 K, spremenljivo za slučaj neizterljivosti v petdnevni zapor, pri tem pa smatralo za olajšilno, da se je po g. dr. Zajcu izzvan nahajal v upravičenem razburjenju.

Tudi od te razprave so šli klerikalci zelo poparjeni, ker niso pričakovali, da bo g. Tauffer svoje dejanje priznal kot mož, temveč so mislili, da bo tajil, kakor zjutraj župnik g. Lovšin.

Klerikalci in deželnovladni uradnik pred kazenskim sodiščem.

Novo mesto, 30. septembra.

Kar se je v zadevi tukajšnjega župana Rozmana proti vladnemu koncipistu Gustavu Goliju pred kazenskim sodnikom obravnavalo, ni več zasebna zadeva med Rozmanom in Golijem, ampak razprava kot taka je pokazala, da imamo tu opraviti s klerikalno vladno politiko. Golija

je Rozman proti Goliju tako obnašal, da je bil Golija opravičen tako nastopiti, tudi če bi bil res izrekel v obtožbi stoječe besede.
Županov zastopnik dr. Režek pa predlaga prve priče, ki bodo potrdile, da je bil ves ta nastop že popreje insceniran in da se je že tisto popoldne pri Štemburju v Kandiji govorilo, kako bo Golija danes pri shodih nastopal. (Torej se je izkazalo kot resnično, kar smo že takrat sumili, da so klerikalci namenoma inscenirali te razburljive prizore in da so s pomočjo Golija hoteli imeti na obeh shodih žrtve v napredni stranki).

Dr. Dermastija očita Rozmanu, da je svojo tožbo podal še le zadnji dan, ko Goliju ni bilo več mogoče vložiti nasprotne tožbe. Na to ga Rozmanov zastopnik zavrne, češ, da je Rozman čakal, da Golija pride k njemu in mu da osebno zadoščenje. — Koncem razprave pa župan sam to zadevo tako pojasni, da je v tej zadevi že tretji dan po dogodku se zglasil pri svojem zastopniku in mu izročil pooblastilo. Čakali pa so do zadnjega dne, ker so upali, da Golija ne bo pustil priti do obravnave. Sicer pa, če bi se bil Golija res na svoji časti čutil vžaljenega, bi bil on kot državni uradnik primoran ne glede na nasprotnika tožbo sam nastopiti proti žalitelju.

Sodnik dr. Kraševac objavi sklep, da se predlogi od obeh strani zavrnejo, ker je dejanski stan brez novih prič dovolj pojasnjen.
Obtožitelj zastopnik predlaga občutno kazni, da bo vladni zastopnik vedel kako se ima na shodih obnašati.
Golijev zagovornik je ogrožen, ker se Goliju očita, da je bil nastop po klerikalcih že vnaprej insceniran in da bi bil Golija kot vladni zastopnik »v rokah gotovih ljudi«. Golija kot vladni zastopnik je bil opravičen tako nastopiti. On sploh ne spada pod kompetenco sodišča, ampak pred disciplinarno oblast. In sedaj se je dr. Dermastija bil in je nekaj povedal, česar bi se smel še izdati. Namreč: »Za...«

preiskave. »Dis...«
je ta slučaj takozid disciplina. iskala, ni mogla vinarne oblast, ki postopanju najti natančno (?) prevoda, da bi ga kaznelem Golijem nemogoče, da bi se nimanjšega pov to presojo sploh ni kot...
Na to izdajo stvari, gotovo še uradna tajnost, je dr. Dermastija dobil dva udarce. Enega mu je prizadel županov zastopnik z izjavo, da se je že kar naprej vedelo, da tista disciplinarna oblast proti Goliju ne bo nič storila. Zato so se obrnili še na drugo pot k sodišču. A najhujši udarec, ki mora zabolet tudi tistega, ki je to uradno tajnost dr. Dermastiju izročil v javno vporabo, pa je prizadela izjava župana Rozmana sama. Župan se nasproti dr. Dermastijevi izjavi o izidu preiskave disciplinarne oblasti c. kr. deželne vlade ne more dovolj načuditi, da je o izidu obveščen že dr. Dermastija, on, župan, kot v prvi vrsti prizadeti pa o kakem izidu še nič ne ve. »Seveda, če se hoče pod roko delati...«

Po poldrugo uro trajajoči razpravi sodnik razglasi obsodbo, s katero je vladni koncipist Golija obtoženega dejanja krivim spoznan in se obsodi na 50 K globe, oziroma na 5 dni zavora.

Da Golijev zagovornik ni izzival ponovno pri razpravi navzočega župana in tudi sicer svojega klienta tako nerodno zagovarjal, bi najbrže javnost tudi ne izvedela, da so vse takratne razburljive prizore na Jarčevih shodih klerikalci nalašč inscenirali in v to svrhu izrabili c. kr. deželne vlade uradnika.

Kranjski deželni zbor.

(Seja dne 2. oktobra ob pol 11. dopoldne.)

Narodno-napredni poslanci so stavili te-le nujne predloge in interpelacije:

Nujni predlog deželnih poslancev dr. Karla Trillerja in tovarišev.

Visoki deželni zbor skleni: 1. C. kr. deželna vlada se naproša, da izposluje na pristojnih mestih takojšnjo preureditev ljubljanske telefonske mreže in razširjenje telefonske centralne, za katera dela je bil že l. 1911. sprejet v državni proračun kredit v znesku 250.000 kron.

Nujni predlog deželnega poslanca C. Pirca in tovarišev.

Visoki deželni zbor skleni: C. kr. deželna vlada se pozivlja, da napravi pri c. kr. osrednji vladni nemudoma vse potrebne korake, da se čimprej podpravi c. kr. poštni in brzojavni urad v Kranju.

Interpelacija deželnega poslanca C. Pirca in tovarišev na gosp. deželnega glavarja.

Poroča se, da so se pri gradbi železo - betonskega mostu čez Sušico na progi nove kolodvorske ceste Škofja Loka - Trata ustavila betonska dela baje radi uporabe slabege cementa, odnosno slabe betonske zmesi, koje trdnost niti zdaleka ne odgovarja tozadevnim predpisom c. kr. ministrstva za javna dela.

Podpisani vprašajo gosp. deželnega glavarja, če je ta vest resnična, in v tem slučaju, kaj namerava ukreiniti, da se zagotovi solidna izvršitev napominanega mostu.

Nujni predlog deželnih poslancev dr. Karla Trillerja in tovarišev.

Visoki deželni zbor skleni: C. kr. deželna vlada se pozivlja, da stori nemudoma pri c. kr. železniškem ministstvu in na drugih pristojnih mestih vse potrebne korake v svrhu, da se čim prej izvrši neodložna prezidava južnega kolodvora v Ljubljani v centralni kolodvor.

Interpelacija poslancev Josipa Reiserja, E. Gangla in tovarišev na Njega ekscelenco barona Schwarza v zadevi takozvane dr. Filip Zaplotnikove nemške premijske ustanove.

Z odlokom c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 1. julija 1911, št. 4175 je bila takozvana doktor Filip Zaplotnikova nemška premijska ustanova vzeta c. kr. l. državni gimnaziji v Ljubljani in odkazana c. kr. državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom in Ljubljani.

Kakor je razvidno iz odloka c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 18. decembra 1895, št. 3150, je bila ta ustanova takrat določena dijakom nekdanje c. kr. državne višje gimnazije v Ljubljani, in sicer vsako leto onemu osmošolcu, ki se je najpridneje in najuspešneje učil nemščine kot učnega predmeta. Isti odlok tudi izrecno navaja, da bi se imelo premoženje te ustanove le tedaj uporabiti druge namene, in sicer za neko ustanovo, če bi nemščina na višji gimnaziji postala neobvezni predmet.

Ker pa je nemščina na l. državni gimnaziji obvezen učni predmet, to tudi obvezen učni predmet ostala in je celo še v veliki večini učnih predmetov v višjih razredih tudi učni jezik, se je z zgoraj navedenim odlokom iz leta 1911 očividno kršila določba ustanove, kršila pravica l. državne gimnazije in se je gmotno oškodovalo marljivo in podpre vredno slovensko dijaštvo.

Dovoljujemo si vprašati Njega ekscelenco kot predsednika c. kr. deželnega šolskega sveta:

1. Ali o mu ti odloki višje šolske oblasti znani.

2. Ali je pripravljen izposlovati, da se imenovana ustanova odkaze že v tekočem šolskem letu zopet c. kr. l. državni gimnaziji v Ljubljani.

S klerikalne strani čujemo, da bo nemara današnja seja burna in hrupna. Zakaj, nihče ne pove, zdi pa se, da imajo klerikalci nekaj posebnega pripravljene, kar bo naprednjake, kakor domnevajo, izzvalo k hrupnemu odporu. Bomo videli! Sicer pa se klerikalna gospoda moti, ako misli, da se bodo napredni poslanci kar na lep način dali izbuksirati iz zbornice.

Splošno pozornost vzbuja, da je došel danes v zbornico deželnosodni svetnik Sturm, ki sedi poleg barona Schwarza.

Sturm bo najbrže fungiral kot strokovni izvedenec v vladni predlogi glede dopolnila zemljiških knjig.

Seja se je pričela ob 11. uri 5 minut dopoldne.

Za zapisnikarje sta bila imenovana posl. baron Born in dr. Zajec.

Deželni glavar je naznanil, da je poslanec Gangl umaknil svoj predlog glede splošne in enake volilne pravice, a si je pridržal, da izpogovori o tej stvari v proračunski debati in da stavi tozadevne predloge.

Med drugimi je stavil poslanec Pirc nujni predlog glede podržavljene pošte v Kranju.

Posredovalni uradi.

O izpremembi zakona o občinskih posredovalnih uradih je poročal posl. Zajec in predlagal, naj se zakonskemu načrtu ustavno pritrdi.

Proti predlogu je govoril poslanec dr. Novak, naglašajoč, da je nasprotnik sklenjenja, da bi se mesta, odnosno posamezne občine silile, da bi ustanovljale posredovalne urade, ker so ti uradi nepotrebni in ker bi dotičnim občinam povzročili nove obšutne stroške. Govornik je izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti izpremembi zakona.

Poslanec dr. Eger je izjavil, da je njegova stranka proti obligatorični uvedbi posredovalnih uradov in da bo vsled tega glasovala proti zakonskemu načrtu, zlasti ker pomenja ta načrt omejitev občinske avtonomije.

Predlog ustavnega in občinskega odseka je zagovarjal dr. Pegan, ki je predvsem poudarjal potrebo obligatorične uvedbe posredovalnih uradov v vsaki krajevni občini. K stvari so govorili še posl. Drobnič, Demšar, Dimnik, Perhavec, dr. Eger in Jarc.

Jarc je napadal odvetniški stan in izjavil, da posamni odvetniki dajejo strankam v podpis izjave, s katero se odpovedujejo vsakemu spravnomu poskusu. (Dr. Lampe kliče: Dr. Slanc je tisti umazani advokat! — Dr. Tavčar proti Jarcu: To so pavšalna sumničjenja, z imeni na dan!) Jarc je končno predlagal resolucijo, naj deželni odbor predloži statistične podatke o delovanju posredovalnih uradov.

Sprejeta je bila ta resolucija in zakonski načrt v ti - le obliki:

Posredovalni urad v svrhu poravnavega poizkusa, katerega vršijo iz občine voljeni zaupniki, se ustanovi v vsaki krajevni občini. Ta posredovalni urad je pristojen poizkusiti poravnave v vseh v § 11. naštetih slučajih preprirov v civilnopravnih zadevah, kakor tudi poizkusiti v § 28. navedeno spravlo.

V obsežnih in zelo obljubljenih občinah se more, ako to sklene občinski odbor in temu pritrdita deželna vlada in deželni odbor, ustanoviti tudi več posredovalnih uradov. Občine, ki v svojem okolišju ustanove več posredovalnih uradov, morejo odkazati vsakemu teh uradov poseben del občinskega ozemlja kot njegovo okrožje, v katerem je izključno pristojen, ali pa proglasiti vsak posamezni urad za pristojnega za ves obseg občinskega ozemlja (člen IV., zakona z dne 27. februarja 1907, drž. zak. št. 59).

Deželnemu odboru je prepuščeno, da sporazumno z deželno vlado dve ali več občin istega sodnega okraja, v katerih bi ne bilo pričakovati uspešnega poslovanja samostojnega posredovalnega urada, združi v skupno okrožje posredovalnega urada in določi obenem sedež tega urada.

Pobiranje kanalske pristojbine v Ljubljani.

O tej točki je poročal v imenu upravnega odseka posl. E. Jarc in izjavil:

Upravni odsek se je posvetoval o odkazani mu predlogi. Ker pa deželni odbor ni več mogel upoštevati dopisa c. kr. deželne vlade z dne 26. avgusta 1913 št. 2413/pr. niti se ni o tem dopisu izjavil občinski svet in ker so se povrh tega pojavili principiálni pomisleki proti zistemu pobiranju kanalske pristojbine, je sklenil občinski in ustavni odsek predlagati: Visoki deželni zbor skleni: 1. Predloga se vrne deželnemu odboru z nalogo, da se še posvetoje o dopisu deželne vlade z dne 26. avgusta 1913, št. 2413/pr. in da zasliši o tem mnenje občinskega sveta ljubljanskega. 2. Zakonski načrt se naj bi tako izpremenil, da se pobiranje kanalske pristojbine postavi na drugo podlago, tako da bo zadela najemomalce samo čista kanalska pristojbina. 3. Deželni odbor naj vse korake, potrebne v tem oziru, tako pospeši, da se bo mogel deželni zbor s to zadevo pečati eventualno še v tem zasedanju.

Poslanec dr. Triller: Z zavlačevalnim predlogom upravnega odseka se ne strinjam. Poudarjam, da se mestna občina že 10 let bori za svojo pravico, zato ne gre, da bi se stvar sedaj zopet zavlekla. Ako se sklicuje na vladni dopis z dne 26. avgusta, in se izgovarja, da je ta dopis povzročil, da se ni moglo pravočasno obrniti na občinski svet, to ne stoji. Občinski svet je imel meseca septembra sejo in v tem času bi bil deželni odbor že lahko stvar predložil občinskemu svetu v rešitev v smislu vladnih želja. Zato se mi zdi, da se je v tem vprašanju zelo laksono postopalo. Težnja, da bi se prepričilo, preveliti kanalsko pristojbino na najnižje in najrevnejše sloje, je upravičena. Temu se lahko ustreže, ako se § 1. stilizira tako, da je kanalske pristojbine »pobirati ne od lastnikov poslopij, marveč od poslopij«.

Vlada ni zadovoljna s kanalizacijskimi pristojbinami in bi rada, da bi bila teh pristojbin oproščena vsa javna poslopja. Če bi se pa to zgodilo po volji vlade, bi bil potem ta zakonski načrt popolnoma brezpredmeten.

Posl. dr. Triller je končno predlagal, naj deželni zbor odkloni referentov predlog in preide takoj v razpravo zakonskega načrta.

Po govoru posl. dr. Gregorija je deželni zbor sprejel odsekov predlog z glasovi klerikalcev in veleposesnikov.

O brzovlaku Jesenice - Ljubljana.

O izpremembi voznega reda brzovlaka na progi Jesenice - Ljubljana je poročal poslanec Povše in predlagal:

C. kr. železniško ministrstvo se pozivlja, naj vsaj s 1. majem 1914 vozní red brzovlaka Jesenice - Ljubljana izpremeni tako, da se bo le - ta ustavljal tudi v Škofji Loki.

K stvari sta govorila poslanca Jarc in Pirč, ki sta oba toplo priporočala stavljeni predlog. Predlog ustavnega odseka je bil nato soglasno sprejet.

O odpravi »jezbič« v Čabranki in Kulpi je poročal posl. Jaklič in predlagal:

1. Deželni odbor se narača, da ukrene vse potrebno, da se odpravi »jezbič« v Čabranki in Kulpi.

2. Deželni odbor naj stopi v dogovor s hrvaško vlado, da se uravna struga Čabranke in Kulpe.

O dovolitvi za pobiranje nad 20% doklad za cestne namene je poročal posl. Povše in predlagal:

Okrajnim cestnim odborom na Bledu, v Cirknici, v Črnomlju, v Ilirski Bistrici, v Kamniku, v Kočevju, v Kranju, v Krškem, za Ljubljansko okolico, v Logatcu, v Ložu, v Metliki, v Novem mestu, v Radečah, v Radovljici, v Ribnici, v Škofji Loki, v Trebnjem, v Trzinu, v Vel. Laščah, na Vrhniki in v Žužemberku, ki so dokazali, da z 20% okrajno cestno doklado ne morejo izhajati, se dovolijo za 1. 1913. pobiranje, 30, 25, 40, 33, 25, 30, 24, 39, 26, 40, 40, 30, 24, 25, 30, 50, 40, 22, 30, 50, 36, odnosno 50% doklade na vse neposredne davke z dokladami vred razen osebnih dohodnine.

Predlog je bil sprejet brez debate.

Dopolnilo zemljiških knjig.

O vladni predlogi glede dopolnila zemljiških knjig s sprejetjem javne imovine je poročal posl. Mulley, ki je podal o tej predlogi ta-le referat:

Ozira se na pravno naziranje, ki je vladalo za časa izdaje zakona z dne 25. marca 1873., dež. zak. št. 12 o sestavi novih zemljiških knjig in po katerem javna imovina v smislu § 287., 288. spl. drž. zak. ne more biti v zasebnopravnem prometu in so nedopustne zasebne pravice na tej imovini, določa prej omenjeni zakon v § 2., da je taka imovina izključena, da bi se sprejela v zemljiško knjigo. Posledica tega je bila, da so napravili pri zemljiških knjigah za te javne imovine seznane po katastrskih občinah, ki so sicer omenjali njihovo lastnost kot deželne ceste, občinski poti, reke, potoki itd., vendar pa ne omogočajo nadaljnje zemljišknji opis. Potem so to pravno naziranje opustili ter v teoriji, kakor tudi v razsojevalni praksi priznali, da je lastninska pravica države, dežele, občin itd. na javni imovini ista, kakor je lastninska pravica zasebnika na njegovem posestvu, da obstoje in da se morejo ustanoviti druge privatne pravice na taki imovini in da ste obe omejeni le vsled splošne uporabe, kateri naj služi javna imovina. Kakor hitro pa odpade ta splošna uporaba iz kateregakoli vzroka, postane lastnina neomejena in dotično zemljišče je v splošnem prometu, kakor vsako drugo. Dosedanje zakonodajstvo ni zadoščalo temu utemeljenemu novemu pravnemu naziranju, oziroma je onemogočalo, da bi se to naziranje uveljavilo. Vsled tega je potrebno, da se zakon o sestavljanju zemljiških knjig prilagodi temu pravnemu naziranju in izpremeni v toliko, da se omogoči sprejemanje javne imovine v zemljiško knjigo.

Da se temu nedostatku odpomože, to namerava predloga c. kr. deželne vlade z dne 12. septembra 1912, št. 2826.

O predmetu je na to govoril s pravniškega stališča vladni zastopnik dež. sod. svetnik Sturm.

Na to je dež. glavar sejo prekinil. Seja se nadaljuje ob 4. popoldne.

Dnevne vesti.

+ Seja občinskega sveta ljubljanskega bo z ozirom na zasedanje dež. zbora šele v torek, 14. t. m.

+ Provokacije v dež. zboru. Klerikalni stranki je zborovanje deželne zbora skrajno neprijetno. Dve seji sta bili in v obeh se je klerikalcem slabo godilo. Onemogočili so debato o garanciji in onemogočili so mešano komisijo, ki naj bi pregledala račune in načrte za Zavrnico. Toda že s tem, da so se z bali razprave o garanciji in da so se z bali komisije za Zavrnico, so dosti jasno pokazali, da nekaj smrdi in da ni vse v takem redu, kakor bi moralo biti. Pri teh razpravah pa smo zapa-

zili še nekaj drugega. Klerikalci in na čelu jim dež. glavar so napredno manjšino navse načine izzivali in brutalizirali. Očitni namen tega nesramnega in nasilnega obnašanja je, izzvati napredne poslance in jih iz dež. zbora ven spraviti, potem bi bili klerikalci lepo med sabo, potem bi se jim ne bilo treba bati nobene kritike, potem bi jim nihče ne pregledoval računov in bi jim nihče z razkritji o klerikalni upravi in o klerikalnem gospodarstvu ne delal težav. Če že deželni zbor niso mogli preprečiti, bi vsaj napredne poslance radi ven spravili. Na to meri vse njih postopanje od prve ure dež. zbora. Dež. glavar in zaupnik krone postopa tako nasilno in pristansko, da bi mu v vsakem drugem dež. zboru tintine ob glavo metali, in njegovi mameluki pa skušajo na vse načine z žaljenji, z izživljanji in z infamijami spraviti napredne poslance tako daleč, da bi nastal kraval in bi potem mogla klerikalna večina napredne poslance izključiti. Le ven z naprednimi poslanci — to je presrečna želja klerikalcev; ven z naprednimi poslanci, da ne bodo mogli govoriti in razkrinkati škandalov iz klerikalne uprave in iz klerikalnega gospodarstva. Kar se v prvi in drugi seji to ni posrečilo, hočejo klerikalci še povečati svoje provokacije. Morda se že v današnji seji kaj zgodi, kersogotovi klerikalni kričarji dobili migljaj, naj se te seje udeležijo, da bo galerija podpirala klerikalne poslance. Vse to pa kaže le eno: kako grozen, kako blazen strah imajo klerikalci in kako jih kar božjast meče, da bi se jim tudi pri drugih razpravah godilo tako slabo, kakor pri razpravi o „velepotezni“ Zavrnici.

+ Popravki g. deželne glavarja. „Neue Freie Presse“, „Pester Lloyd“ in drugi listi so priobčili o prvi seji kranjskega deželne zbora poročilo, ki klerikalni gospodi ni bilo po volji, dasi je odgovarjalo, ako izvajamo nekatere uetčnosti, popolnoma resnici. Dež. glavar se je dal radi onega poročila interpelirati in na to interpelacijo je potem odgovoril, da je vsem dotičnim listom, ki so poročili o „neresnično“ poročilo, poslal uradni popravek. Ta popravek citiral v torkovi številki „Neue Freie Presse“. Ta popravek je nadvse zanimiv in velesnačen, ker izpričuje, da bi klerikalci s pomočjo zavžitih in tendencioznih popravkov radi utajili, da so se v prvi seji deželne zbora vršili burni in hrupni prizori, pred vsem pa bi radi utajili infamijo dež. odbornika dr. Lampeta, ki je v svoji lastnosti kot deželni odbornik imel imperinentno smelost izjaviti, „Da je Tomo Pavšlar s krivo prisego napravil izpit za sprejem v narodnonapredno stranko.“ Pogledimo sedaj, kaj „popravlja“ g. deželni glavar! V „popravku“ stoji med drugim: „Ni res, da se je hrup še povečal, ko je „sredi razburjenja“ „klerikalni“ deželni odbornik dr. Lampe napravil medklic, da je najboljša kvalifikacija za vstop v slovensko liberalno stranko kriva prisega. Res je marveč, da tega medklica sploh ni bilo. Res je, da je hrup nastal med odgovorom dež. odbornika dr. Lampeta na neko interpelacijo v času, ko deželni glavar dr. Šusteršič ni bilo v dvorani... Ni res, da bi bil dež. odbornik dr. Lampe radi nekega medklica poklican k redu, res pa je, da je bil poklican k redu radi neke izjave, ki jo je napravil tekom svojega odgovora na interpelacijo. Ni res, da bi bil narodnonapredni klub podal izjavo, da se s to satisfakcijo ne zadovoljuje in si pridržuje primerne korake v varstvo svoje časti...“ Ta popravek je naravnost klasičen zgled solizma in zavijanja. „Neue Freie Prese“ in drugi nemški listi so poročali, da je dež. odbornik dr. Lampe napravil medklic: „da je najboljša kvalifikacija za vstop v slovensko liberalno stranko kriva prisega“ — čisto gotovo v dobri veri, ker si pač niso mogli misliti, da bi se bil dr. Lampe tako izrazil odgovorjaje na interpelacijo v svoji oficijalni lastnosti kot deželni odbornik. In za ta lapsus, ki izvira čisto gotovo iz dobre vere, se v „popravku“ lovi dr. Šusteršič in zatrjuje, da dotičnega „medklica“ ni nihče napravil, skrbno pa se ogiba povedati, da je ono infamijo zagrešil dr. Lampe v oficijalni lastnosti kot deželni odbornik v svojem odgovoru na interpelacijo o Pavšlerjevi oferi. Ali ni to vrhunec sofistike in zavijanja? Nadalje pravi dež. glavar, da narodnonapredni klub ni podal nobene izjave, da se z ono satisfakcijo ne zadovoljuje in da si pridržuje potrebne korake v obrambo svoje časti, dasi je res, da so narodnonapredni poslanci podali tako izjavo v „Slovenskem Narodu“

+ Klerikalno samopriznanje. Klerikalni poslanec nadučitelj Ravnikar se je včeraj napram nekemu stanovskemu tovarišu in svojemu somišljeniku, čegar ime je nam tudi znano, izrazil dobesedno tako-le: „Ja, ja, liberalci imajo sedaj našo usodo popolnoma v rokah“. Brez komentarja!

+ Revni frančiškani. Klerikalci bi radi v Šiški napravili samostojno faro, da bi tam imeli nekaj iz javnih sredstev plačanih agitatorjev in frančiškani so seveda hudo navdušeni za ta načrt, saj upajo, da se bodo njih dohodki zopet pomnožili. Za zgradbo cerkve in župnišča rabijo več kakor pol milijona. Naravnost brezvestno je, da se hoče zabiti kar pol milijona v čisto nepotrebno cerkev, ko vendar v deželi manjka najpotrebnejših bolnic in hiralnic. Pa Kranjska je že tako barbarska, da raje zida cerkve, kakor bolnišnice in hiralnice. Najlepše pa je, da frančiškani nečejo zidati cerkve in župnišča na svoje stroške, ampak za tuj denar. Od države zahtevajo pol milijona brezobrestnega posojila. Država nima niti za najnujnejše potrebe sredstev, za najbolj koristne javne naprave nima denarja, svoje uslužbenke pusti stradati, davkoplačevalce davi in eksekvirajo, za bogate frančiškane pa ima dosti denarja in povrh še zahteva, naj dežela tudi kaj prispeva. To je toliko predrzneje, ker cenijo duhovniki sami premoženje ljubljanskih frančikanov na osem milijonov kron. Frančiškani bi lahko zidali cerkev na svoje stroške, a prebrisanci tega nečejo, ker hočejo tudi z zgradbo nove cerkve in župnišča pomnožiti svoje premoženje. Če jim pomagata država in dežela z brezobrestnim posojilom in prispevkom, bodo čez par let že dosegli, da

z dne 25. septembra. — Tako popravlja dež. glavar dr. Šusteršič! Najpikantnejše na celi stvari pa je to, da je poročilo v nemških listih, ki ga dr. Šusteršič „uradno popravlja“ najbrže celo zagrešilo — „Slovenčev“ uredništvo. V torkovi večerni izdaji „Neue Freie Presse“ namreč citamo, da je ta list posnel ono poročilo iz korespondence Herzog. Notorično znano pa je, da to korespondenco preskrbljuje z vestmi „Slovenčev“ uredništvo.

+ Šusteršič pa ne toži! Če je vzbudila Krekova ljubzenska afera veliko veselost, moramo vendar reči, da vzbuja še veliko večjo veselost njegovo naznanilo, da je proti Kamili vložil tožbo. Ti ubogi dr. Krek! Kaj hoče mar utajiti pisma, ki jih je pisal, ali pa naslanja svojo tožbo na to, da v psihološnem trenutku 28. decembra ni bila navzoča nobena priča? No, to bo še veselost, če pride do obravnave! Toda v borbi Kamile Theimerjeve je ljubzenska stvar dr. Kreka le epizoda postranskega pomena; njen boj je v prvi vrsti naperjen proti dr. Šusteršiču. A glej, dočim se dr. Krek upa tožiti, četudi bi mu morala zdrava pamet povedati, da se bo cela stvar zanj končala z velikansko blamažo, se pa dr. Šusteršič ne upa tožiti. Kamila Theimerjeva ga je obdolžila gorostasni stvari, žalila ga je tako krvavo, da še nikoli kaj takega, opljuvala mu je osebo čast in osebo poštenje, a Šusteršič se vendar ne upa pred sodišče. Raje pusti, da ostane vse na njem obviseti, kakor da bi se izpostavil nevarnostim dokaza resnice pred sodiščem, raje riskira, da odleti z mesta deželne glavarja, kakor da bi nastopil pot tožbe. Da je pri tem klerikalna stranka z njim solidarna, temu se nihče ne čudi; ta stranka ima na vesti take grdobije in take zločine ter je padla na tako nizek moralni nivo, da se še kihniti ne upa proti početju dr. Šusteršiča. Kako tudi! Naj le zine, pa bo začel Šusteršič govoriti — in potem bo gorje šklepetanje z zobmi v klerikalni stranki. Saj se morda tudi klerikalni stranki neka zloba v kleriščevo početje mož, ki jim sam nima toliko pome ugaja, a nobenil in tako vidimo guma, da bi se mora stranka tramatno slikati se še na najkrutej-peti načelnik ne upa nastopiti pota ša razzale tožbe. jmi so se vjeli! Konstatuje: V debati glede Zavrnice je izjavil deželni odbornik dr. Lampe, da bo Zavrnica dajala 1000 konjskih sil in da znašajo dosedaj fiktivni stroški za zgradbo na Zavrnici 450.000 kron. Potemtakem stane že sedaj 1 konjska sila 450 kron, dasi še niso izvršene ne turbine, ne druge dovodne jeklene cevi in ne stavbni vodni deli, kar bo stalo nemara več, kakor vsa dosedaj izvršena dela. Temu nasproti pa je trdil deželni izvedenec stavbní svetnik Geilhofer, kakor poroča včerajšnji „Slovenec“, da „pride konjska sila ob Zavrnici ob polni uporabi manj kot na 500 K“.

+ Klerikalno samopriznanje. Klerikalni poslanec nadučitelj Ravnikar se je včeraj napram nekemu stanovskemu tovarišu in svojemu somišljeniku, čegar ime je nam tudi znano, izrazil dobesedno tako-le: „Ja, ja, liberalci imajo sedaj našo usodo popolnoma v rokah“. Brez komentarja!

+ Revni frančiškani. Klerikalci bi radi v Šiški napravili samostojno faro, da bi tam imeli nekaj iz javnih sredstev plačanih agitatorjev in frančiškani so seveda hudo navdušeni za ta načrt, saj upajo, da se bodo njih dohodki zopet pomnožili. Za zgradbo cerkve in župnišča rabijo več kakor pol milijona. Naravnost brezvestno je, da se hoče zabiti kar pol milijona v čisto nepotrebno cerkev, ko vendar v deželi manjka najpotrebnejših bolnic in hiralnic. Pa Kranjska je že tako barbarska, da raje zida cerkve, kakor bolnišnice in hiralnice. Najlepše pa je, da frančiškani nečejo zidati cerkve in župnišča na svoje stroške, ampak za tuj denar. Od države zahtevajo pol milijona brezobrestnega posojila. Država nima niti za najnujnejše potrebe sredstev, za najbolj koristne javne naprave nima denarja, svoje uslužbenke pusti stradati, davkoplačevalce davi in eksekvirajo, za bogate frančiškane pa ima dosti denarja in povrh še zahteva, naj dežela tudi kaj prispeva. To je toliko predrzneje, ker cenijo duhovniki sami premoženje ljubljanskih frančikanov na osem milijonov kron. Frančiškani bi lahko zidali cerkev na svoje stroške, a prebrisanci tega nečejo, ker hočejo tudi z zgradbo nove cerkve in župnišča pomnožiti svoje premoženje. Če jim pomagata država in dežela z brezobrestnim posojilom in prispevkom, bodo čez par let že dosegli, da

se jim bo brezobrestno posojilo odpisalo — pa bodo imeli pol milijona več. Denar, denar — okolu tega se suče vse.

+ Višjesodni predsednik Pittreich in slovenski sodniki. Klerikalni poslanec dr. Verstovšek, v katerem trdi, da je višjesodni predsednik Pittreich o slovenskih sodnikih na Štajerskem in Koroškem pa deloma tudi na Kranjskem izrekel skrajno slabo sodbo. Poznamo sicer tendence, ki jih zasleduje Pittreich v justični upravi, vendar je dr. Verstovšek objavil celo stvar na tak način, da mu ne moremo prav verjeti. Pričakujemo pa avtentičnega poročila in potem bomo govorili dalje.

— »Matica Slovenska« javlja, da je stopil v krog njenih ustanovnikov gospod Bogumil Gorup pl. Slavinski.

— Zopet rop in vlom? Po Ljubljani se govori, da je snoči neznan zločinec v mraku napadel neko damo v Nunki ulici, ji iztrgal ročno torbico in z njo zbežal. Dalje se govori, da se je zgodil vlom v Wettachovo vilo in je bilo ukradenih kakih 400 kron. — V torek zvečer je bil na potu na Rožnik napaden pisatelj Ivan Cankar; neznan napadalec ga je ranil na obrazu. — Za javno varnost je pa zdaj, kar imamo državno policijo, že sijajno preskrbljeno.

— Cercle Franco - Illyrien prične s poukom v francoščini 6. t. m. Poučevalo se bo v treh tečajih, v vsakem po eno uro na teden, in sicer za I. tečaj (za začetnike) v ponedeljkih, za II. v petkih, za III. v sredo, vsakikrat od 6.—7. zvečer. V prvem in drugem tečaju bo poučeval slovnico realčni profesor Fr. Sturm, v tretjem bo vodil čtivo in konverzациjo A. Algaud. Pouk traja do konca aprila in v tem času se bo pobirala članarina 2 K 50 v mesečno od vsakega člana. — Vsak član ima pravico, obiskovati vse tri tečaje, razen tega mu je na razpolago tudi društvena knjižnica, obsegajoča najmodernejša leposlovna dela francoska. Društvena učilnica se nahaja v dekliškem liceju, I. nadstropje, zadnja vrata na levo.

— Umrl je v Ljubljani, na Ambroževem trgu št. 7, v starosti 58 let, mesar g. Josip Prepeluh. Počivaj v miru!

— Ustanove za železničarje. Kakor vsako leto razdelili se bodo tudi letos dohodki raznih ustanov med vpokojene in podpore potrebne železničarje, oziroma med njih vdove in sirote. Prošnje vlagati je najkasneje do 1. novembra 1913 pri načelniku glavnega kolodvora v Ljubljani. Na prošnje, ki se izročajo kasneje, se ni moč več ozirati. Vsa druga pojasnila daje tajništvo istega urada.

— Pouk plesa. Učitelj plesa g. Morterra se je vrnil v Ljubljano in odprl svoje plesne tečaje sredi oktobra. Več pove inserat.

— Deželna kmetijska gospodinj-ska šola na Vrhniki sprejema za zimski 6 mesečni tečaj od 1. novembra do 30. aprila učenke, ki so spolnile 14. leto in dovršile domačo ljudsko šolo. Šolo vodijo šolske sestre, poleg teh poučujejo deželni strokovni učitelji. Učenke ostanejo ves tečaj v zavodu in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo in postrežbo. Prošnje za sprejem je vlagati do vstetega 18. oktobra t. l. Šolskemu vodstvu na Vrhniki. Prošnjam je pridjati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezni list staršev oziroma postavnih varuhov, da gojenka ostane ves čas tečaja v zavodu. Poučnje se verouk, vzgojesovje, gospodinjstvo, knjigovodstvo, gospodinj-sko spise, računstvo in zdravstvo, gošpodinjstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, živinoreja, prašičjereja, mlekarstvo, perutninarstvo, pranje, likanje, šivanje, krojno risanje in kuhanje. Kdor želi bolj natančnih pojasnil o tej šoli, naj se obrne pisмено na vodstvo gospodinj-ske šole.

— Na deželni gospodinj-ski šoli v Repnjah, pošta Vodice, železniška postaja Vižmarje na Gorenjskem, se zaključil letni gospodinj-ski tečaj 25. oktobra t. l. Zimski šestmesečni tečaj paj se prične 5. novembra t. l. in bo trajal do 25. aprila 1914. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje, razsvetljavo, kurjavo in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 K. Prošnje za vsprejem je vlagati pri vodstvu šole v Repnjah najkasneje do 15. oktobra t. l. Prošnjam je pridjati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenke skozi cel tečaj v zavodu. Pripomnimo, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinjstva kot kuhanja, šivanja in krojenja, pranja, likanja,

vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju, računstva in spisja pod vodstvom šol. sester in strokovnih učiteljev deželne odbora.

Novomeški predor. Kakor se je zopet izkazalo, so bili vsi upi, da bo novomeški predor že koncem pretečenega meseca gotov, tudi tokrat prezzgodni. S tem novomeškim predorom je sploh čudna reč. Dne 12. oktobra mislimo, da poteče leto dni, odkar so ga prevrtali. Ker pri tem delu niso zadeli na posebne ovire, so računali, da bo predor popolnoma izgotovljen do 1. maja, ali vsaj do 1. junija letošnjega leta. Pri tem računu se je bržkone jemalo v poštev, da se bo Kolodvorska cesta, pod katero vodi predor, zaprla za javni, posebno za prevozni promet, in da se bo prevozni promet, seveda na račun podjetja preložil čez staro državno cesto preko strmega Kapitelskega hriba. V tem slučaju bi bilo izvrševanje gradbe predora olajšano in čas dogotovitve okrajšan. Toda podjetje je moralo računati z ravno v tem času jako živahnim prevoznim prometom, zlasti za ostale gradbene oddelke nove proge notri v Belo Krajino. Ne glede na težkoče težkih tovornih prevozov po Kapitelski strmini, bi to zaprtje Kolodvorske ceste stalo mnogo več, kakor pa bo stalo v tem slučaju, ko se je cesta le deloma zapirala in se je vsled tega izvršitev gradbe predora zakasnela. Javni promet je spričo delnega zaprtja Kolodvorske ceste res trpel, toda še več bi bil trpel tudi osebni promet, če bi se podjetje bilo odločilo za prvotni načrt. Ampak vseeno podjetje preveč in predolgo izrablja potrepljivost občinstva. Delo v predoru bi bilo lahko že davno izvršeno, če bi delavci delo graditi na akord in ne proti dnevi plačali. Te dni so vendar tako daleč prišli, da se iz odprte ceste vidi, kako daleč je napredovalo podobokavanje predora, katerega vrhna plast sega prav v cestni materijal, vsled česar je bilo to delo zelo težavno. Zdaj imajo še 8 m oboka izvršiti, od te daljave je kakih 5 m skalovitega terena, katerega zdaj razstreljujejo. Če bo vse po sreči šlo, bo predor šele koncem tega meseca popolnoma gotov.

Kinematograf »Ideal«. »Konec Bizanca« krasen koloriran film pred vajo se danes zadnjikrat. Film je jako lep, fino koloriran in napravi na vsakega gledalca globok vtisk. — Jutri specialni večer z dramo »Drama v starem mlinu«.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 21. do 27. m. m. se je rodilo 24 otrok, 3 so bili mrtvorjeni, umrlo je 15 oseb, med njimi 9 domačinov. Za jetiko so umrle 3 osebe, med njimi 1 tujec, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1. V zavodih je umrlo 8 oseb. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in sicer za škrlatno 1, za tifuzom 1, za grižo 1 (vojak), za egiptovsko očesno boleznijo 2 (oba tujca) in za vrtico ena oseba.

Poskušen napad, ali kaj? Te dni je šla neka gospodična v Rožnik po kostanj. Med potjo ji prideta nasproti dva neznana potepuha, izmed katerih je eden takoj zaostal, drugi pa, ki se je gospodiči bližal, je potegnil iz žepa nož ter ga začel odpirati. Seveda se je gospodična tega prestrašila in takoj zbežala. Umestno bi bilo, da bi varnostna oblast take individue polovila ter jih spravila, kamor pač spadajo. Razume se pa tudi, da za vsakim grmom ne more stati stražnik ali orožnik.

Božjast vrgla je danes zjutraj pred Krisperjevo trgovino na Mestnem trgu neko žensko, ki je komaj še prišla v trgovino in ko je tam prišla k sebi, so jo odvedli domov.

Zidati so začeli na Zupančičevi parceli na vogalu Nunske ulice in Bleiweisove ceste ličen paviljon, v katerem bode izvrševala gostilniško obrt ga. Marija Bevc.

Na včerajšnji semenj so prignali 687 glav in sicer 277 konj, 215 volov, 124 krav, 36 telet, 32 prašičev in 3 koze. Kupčija je bila srednje živahna, ker tujih kupcev ni bilo posebno mnogo, domačini pa niso bili zanjo nič kaj posebno vneti.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Z Bogom se je prepiral. V gostilni pri »Znamenju« na Sv. Petra cesti je sedel Alojzij Kavčič, zavarovalni agent v Celju, s svojim rojakom, Jožefom Šefom s Štajerskega. Govorila sta o toči, ki je pred kratkim napravila veliko škodo po vinogradih v okolici Ormoža in Sv. Tomaža. Pri tej priliki je Kavčič boga preklinjal ter se nad njim jezil, ker je ustvaril točo. Stražnik ga je zaradi tega aretoval, kar mu ni bilo zopet všeč. Očitno mu je, da ne razume svoje službe, ga nazival »kineza«, končno mu pa ponujal denar, da bi

ga izpustil. Obdolženec se zagovarja s popolno pijanostjo, o čemer se je tudi sodišče prepričalo ter ga obsodilo le na 14 dni zapora.

Denar je zapeljiv, tako si morda sedaj misli France Babnik, kamnosek v Zgornji Šiški. Od meseca aprila 1911 je opravljal posel blagajničarja pri krajini skupini avstrijske kamnoseške zveze. Kot tak je prejemal tedenske prispevke, katere je moral z računom vred pošiljati dunajski centrali, kar je šlo do meseca novembra vse v redu. Od tega časa naprej je pa jel obdolženec zelo neredno pošiljati te prispevke, vršila se je revizija, pri kateri se je dognalo, da je oškodovano lokalno blagajno za 102 K 29 v, centralo na Dunaju pa za 354 K 40v. Obdolženec ne taji dejanja. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Rž bi bil rad ženi prodal. Jožef Bergant, delavec iz Trnovca je znan za pijanca in suroveža. Obdolženčeva žena je prosila svojega brata Franceta Hubada, da bi ji pomagal s poda spraviti rž in sicer iz bojazni, da bi jo mož ne odnesel in prodal, denar pa zapil. Ko Hubad z nasajenim cepcem stopi na pod, skoči Bergant z odprtim nožem na Hubada ter ga sune v glavo, roko in hrbet, tako, da se je nezavesten zgrudil na tla. Za kaznen mu je bilo prisojenih 4 mesecev ječe.

Močan sunek. Obdolženec Miha Bajt, posestnika sin na Trati, se je sprl z Janezom Mačkom, ker ga je ta precej surovo silil, iti nazaj v Sajočvevo gostilno v Velesovem plačat nanj padajoči zapitek. Prišlo je med njima do popada, katerega se je udeležil tudi fant Janez Ahačič. Ko je pa Maček zapustil gostilno, sledil mu je Bajt, nakar ga je začel z odprtim nožem obdelovati ter mu prizadejal dve poškodbi; sunil ga je petkrat z nožem, dvakrat pa s tako močjo, da mu je prerezal debeli suknjič, telovnik ter dve srajci, in ga še tako močno rnil, da so posledice trajale okoli 18 dni. Obdolženec, kateri neče svoje krivde priznati, je bil obsojen, na 4 mesece težke ječe.

Razne stvari.

* **Kolera.** Včeraj je bilo priglašeno na Ogrskem 14 novih slučajev kolere, 5 oseb je umrlo. Slučaji kolere v Sarajevu ni sledil noben nov slučaj. Mestno in deželno okrožje Tuzla je bilo proglašeno za prosto kolere.

* **Obsodba na smrt.** Dunajska porota je spoznala 45 let staro pomožno delavko Antonijo Grossauerjevo za krivo umora ter je bila obtoženka obsojena na smrt. Grossauerjeva je ustrelila svojega za 20 let mlajšega ljubčka Gruberja, ki jo je hotel zapustiti, da se poroči z neko mlado deklico.

* **Povodnji na Španskem.** Iz Madrida poročajo, da je napravila povodenj zlasti v Kataloniji veliko škodo. Železniški tir in telefonsko omrežje je razdejano. V provinci Barceloni je voda predrila nasipe pri rekah. V Motorellu so vojašnice in tovarne pod vodo. Število žrtev do sedaj ni znano.

* **Zaradi železniške nesreče pri Mediasu.** Zaradi te železniške nesreče, o kateri smo svoj čas prinesli obširno poročilo očitvidno in pri kateri je bil ogrožen tudi princ Eitel Friedrich so bili obsojeni včeraj v Elisabethstadtu čuvaj Szabo na tri mesece ječe, vlakovodja Binder in strojevodja Sarkadi na 100 K globe.

* **Po novem zakonu o razžaljenju veličanstva.** Včeraj se je vršila prva obravnava po novem ogrskem paragrafu o razžaljenju veličanstva. Šlo je za 29 let starega iz Srbije dezeriranega ključavničarskega pomočnika Markovića, ki je bil priobčilen v nekem srbskem socialističnem listu neki članek. Obravnava se ni vršila pred poroto, marveč pred senatom ter je ta obtoženca oprostil.

* **Velikanska nevihta in povodenj v Carigradu.** Ploha in nevihta nad Carigradom je posebno hudo zadela Ejub ob Zlatem rogu. Škoda pri električni centrali znaša nad pol milijona frankov. Devetdeset delavcev pogrešajo. Pet orožnikov je utonilo. Drugod v Carigradu je utonilo v velikanskih množinah vode, ki so drle skozi ulice, 21 oseb. Tudi drugod v Turčiji so povodnji zahtevale mnogo žrtev. Policijski uradi so prenapolnjeni od ljudi, ki iščejo svojce. Pozneje došla brzojavka iz Carigrada pravi, da pogrešajo v električni centrali 300 delavcev. Od nad 1000 romunskih izseljencev je večina utonila, 16 barak je bilo popolnoma uničenih, 450 stavb se je podrlo, med njimi dve mošaji in ena vojašnica.

* **Razvoj ruskega časopisja.** O velikanskem razvoju ruskega časopisja, odkar je dobila Rusija leta 1905. ustavo, daje sliko interesanta statistika v nekem moskovskem li-

stu. Še pred 50. leti so imeli v celi Rusiji samo 14 dnevnikov in ko je dobila Rusija ustavo tudi šele 110 dnevnikov, med njimi 6 v Sibiriji. Olajšave, ki jih je dala ustava so prišle tudi časopisju v prid. Sedaj ima Rusija 379 dnevnikov v evropski in 32 dnevnikov v azijski Rusiji. V Sibiriji pride na 291.000 ljudi en dnevnik, na Poljskem na 277.000, v Kavkazu na 278.000, v evropski Rusiji na 291.000 in v ruskem Turkestanu na 1.670.000 ljudi en dnevnik.

* **Dunaj v številkah.** Statistični urad dunajski je izdal statistiko Dunaja, iz katere se da posneti: Koncem leta 1912. je imel Dunaj v 21 okrajih 41.625 hiš s 492.053 stanovani. Prostorov, sposobnih za prebivanje je bilo 1.607.661, med njimi 678.826 sob, 324.828 kabinetov, 132.910 predsob in 471.097 kuhinj. Plina se je porabilo 13.065.095 m³, glavnih cevi za plin je bilo 1.380.669 m, javnih obločnic 1362, plinovih svetilk 1292. Dunaj ima 2691 ulic in cest v skupni dolžini 108,3 km in 258 javnih parkov v izmeri 10.385.446 m². V dunajskih gledališčih se je igralo 5000 krat. V 1713 dunajskih trafikah se je prodalo 6650 pravih havan, 237.322.807 drugih smotk, med njimi 51.000.000 viržink, 1052 milijonov cigaret, 32.393 kilogramov tobaka za njuhanje in nad 1 milijon raznega tobaka za 50 milijonov kron. Na dunajskih poštah se je oddalo 1838 milijonov pisem, 1098 milijonov dopisnic, 293 milijonov časopisov in 180.000 denarnih pošiljatev.

* **Za gospe, ki imajo dekle.** Upravno sodišče je storilo pred kratkim za gospe, ki imajo dekle, zelo važno razsodbo. Neka gospa N. bi morala na podlagi te razsodbe plačati za svojo dekle, ki leži na dunajski kliniki, za 30 dni pristojbine, ker se je dognalo, da je bila dekla, še ko je bila pri gospi uslužbena, potrebna zdravniške pomoči. Zahteva dekle se je zavračala s tem, da gospa ni vedela, dokler je bila dekla pri njej, da je bolna, vendar česar ni smatrali, da bi bila bolna že pri njej. Tudi ko je dekla izstopila, se ni konstatiralo, da bi bila kaj povedala o svoji bolezni. Upravno sodišče je nato pristalo na pritožbo in razveljavilo prvotno razsodbo. V razlogih pravi upravno sodišče: Gospa je že v nekem prejšnjem slučaju, ko je dekla zbolela, poklicala zdravnika in ko je opazila, da dekla šepa, jo je ponovno vprašala, če je morda vzrok šepanje kak bolezen, kar pa je dekla zanikala. Dekla se tudi ni vlegla v posteljo in je celo hodila plesat, vendar česar gospe ne zadene krivda malomarnosti. Bolezni, — tuberkuloznega vnetja, — ki je bilo že takrat v službi nastopila, tedaj gospa ni mogla spoznati. Zato ji tudi ne gre nalagati stroškov za bolniško oskrbo, ko je dekla že izstopila iz službe.

* **Ob nevihtah.** Slučaji, da zadene koga strela, so mnogo bolj pogosti, kakor se to navadno domneva. Zato je tudi upravičeno, da se poučimo o tem, kar naj se stori, oziroma opusti, kadar pride nevihta, s tem pa se ni rečeno, da bi hoteli strašiti ljudi z nevarnostmi nevihte. Pravila udarcev strele se dajo zbrati sledeče: V splošnem smo v hišah bolj varni pred strelo, kakor na prostem in zopet v velikih hišah bolj varni, kakor v majhnih. Okna in vrata naj bodo zaprta. Šupa, v kateri so domače živali, je bolj nevarna za nas, kakor če bi bili pod milim nebom. Če pa smo že pod milim nebom se je treba gotovih stvari ogibati, pred vsem žične ograje, potem živih mej, rek in ribnikov, posamezno stoječih hiš, pa tudi večjih skupin ljudi in čred živine. Privlačnost skupin ljudi in čred izvira najbrže iz gorkote in vlage v njih bližini. Izmed dreves se moramo ogibati zlasti hrastov, najmanj privlačna za strelo je bukev. Kadar pa stojimo pod kakim drevesom, moramo gledati, da nismo preblizu debla. Če smo v kakem gozdu, smo popolnoma varni. Zdi se pa tudi, da smo sede ali leže bolj varni, kakor stoje, bolj varni če smo mirni, kakor če bežimo pred nevihto. Tudi je boljše, če dežnika ne razpne.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avdijsence.

Dunaj, 2. oktobra. Cesar je sprejel danes dopolne vojne ministra Krobotina in šefa generalnega štaba barona Conrada v enourni avdijsenci.

Skupna ministrska konferenca.

Budimpešta, 2. oktobra. Skupna ministrska konferenca se vrši v petek dopolne na Dunaju. Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je konfiriral tozadevno delj s finančnim ministrom Tieszkijem. Tudi oba domobranska ministra se udeležita konference, istotako tudi mornariški po-

veljnik Hans in vojni minister Krobotin.

Delegaciji.

Budimpešta, 2. oktobra. Grof Tisza se je izrazil sledeče o sklicanju delegacij: Sklicanje se bo izvršilo hitro, ker je že malo časa in delegaciji morata rešiti svojo nujno nalogo, proračun. Zborovali bosta koncem oktobra, najkasneje pa začetkom novembra.

Državni proračun.

Dunaj, 2. oktobra. Predela za proračun za prvo polletje 1914 so končana. Zahteve posameznih resortov so bile nekoliko zmanjšane, tako da proračun ne dosega polovice navadnega celotnega proračuna.

Grozeča pasivna resistenca na Češkem.

Praga, 2. oktobra. Deželni slugi groze z ozirom na to, da je pravna komisija znižala prejemke, skupaj z vsemi drugimi deželnimi nastavljenici s pasivno resistenco.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 2. oktobra. V navzočnosti namestnika Korytowskega se je vršila včeraj pod predsedstvom deželnega maršala grofa Goluchowskega skupno posvetovanje načelnikov vseh konservativnih skupin gališkega deželnega zbora. Šlo je za skupni nastop konservativnih skupin ter je upati, da se doseže sporazum.

Otežkočenje izseljevanja.

Dunaj, 2. oktobra. Načrt zakona o izseljevanju, ki ga je izdelalo trgovsko ministrstvo bo prišel najbrže kmalu pred parlament. Sedaj ga študirajo v notranjem ministrstvu. Zakon naj otežkoči izseljevanje.

Dunaj, 2. oktobra. „Neue Freie Presse“ poroča iz Budimpešte, da bo izšla v Avstriji in na Ogrskem v kratkem ministrska naredba, ki uvaja neke vrste prisilnih potnih listov. Vsi, ki se hočejo izseliti, morajo dokazati, da so zadostili svojim vojaškim dolžnostim. Eventualno se vpletajo tudi identiteta izkazila s slikami. S tem naj se poglobi kontrola izseljencev in izseljevanje sploh otežkoči.

Ogrska zbornica.

Budimpešta, 2. oktobra. Predsednik poslanske zbornice je odločil, da možno parlamentarne straže v bodoče ne bo stalo v kuloarjih na straži. Tam bodo samo trije častniki straže, ki bodo sprejemali eventualna povelja predsednika.

Avstrijske in Ogrske finance.

Dunaj, 2. oktobra. Včeraj se je vršila tu konferenca finančnih skupin o ogrskih finančnih potrebah. Treba je namreč dobiti sredstev za odkup zakladnih zadolžnic iz leta 1910 v znesku 250 milijonov, ki zapadejo s 1. januarjem 1914. Ogrska pa potrebuje še več denarja. Tudi prihodnje leto bo treba odplačati 250 milijonov. Tudi emisija državnih zadolžnic Avstrije, ki zapade prihodnje leto, znaša 255 milijonov, Ogrska pa 225 milijonov, skupen dolg na zakladnih zadolžnicah znaša torej 780 milijonov. Pokritje avstrijskih državnih potrebščin sedaj ne pride v poštev, marveč začetkom prihodnjega leta. Avstrijski finančni minister je vse dovoljene kreditne porabil. Vlada bo zahtevala v jesenskem zasedanju od zbornice kredit kakih 120 milijonov za železnice. Glede vojnih kreditov za mobilizacije bo treba dobiti šele pritrdilo delegacij, nakar bo vlada prihodnje leto od zbornice zahtevala te kredite.

Dunaj, 2. oktobra. Ogrska vlada zahteva za pokritje tekočih stroškov 100 milijonov kron.

Dunaj, 2. oktobra. Glede ogrskih zakladnih zadolžnic se trdi, da se jim bo termin najbrže podaljšal.

Hrvatska.

Zagreb, 2. oktobra. „Srbobran“ se bavi z dunajskimi vestmi o kooperaciji koalicije z Unionisti ter naglašja, da o tem ne more biti govora. Šele po pristo izvedenih volitvah je mogoče baviti se s tem vprašanjem, skorej gotovo pa je, da se bo rešilo to vprašanje že pri volitvah, ker bo izšla iz volitev kompaktna večina, kateri ne bo treba kooperirati z drugimi strankami. Sploh ne gre za ustanovitev delavne večine, marveč za zagotovitev politične parlamentarne večine, ki bo imela polno zaupanje v vlado. Za to pa je treba, da se zasedejo mesta pri vladi s takimi osebami, v katere ima koalicija popolno zaupanje in ki daje že s svojo osebo garancije, da se bodo držali narodne politike koalicije. Koalicija ne stremi za vlado.

Zagreb, 2. oktobra. „Hrvat“ poroča, da je prišla med bratoma dr. Antejem in Stefanom Radićem, voditeljema seljačke stranke do nesporazuma in da pride morda do očitnega razdora.

Zagreb, 2. oktobra. Zaradi afera vseučiliškega prosorja dr. Šufflaya so bili od policije obsojeni udeleženci pri demonstracijah in sicer dr. Gmaz in dijaki Suput, Jurković in Stanel na 10 dni zapora oziroma 150 K globe. Ob obehem je bila uložena ovadba zaradi javnega nasilstva in omejitve osebne svobode

Srbski patriarhat.

Belgrad, 2. oktobra. Vrši se akcija, da se zopet ustanovi patriarhat v Peči, ki je bil koncem XVII. stoletja vsled preselitve Srbov na Ogrsko odpravljen in aktiviran v Karlovcu. Ker sedaj ne žive več nobeni grško uniriari Srbi pod turškim gospodstvom in ker je karlovški patriarhat vsled smrti patriarha Bogdanovića izprazen, naj se zopet ustanovi patriarhat v Peči. Tudi srbsko časopisje na Ogrskem in v Slavoniji agitira za to idejo, s čimer bi prišel poglavar srbske cerkve nad 4 milijoni Srbi monarhije v Srbijo.

Bosna.

Sarajevo, 2. oktobra. V zadnji seji bosanske trgovske in obrtniške zbornice je bila sprejeta resolucija, ki ostro obsoja sedanjo fiskalčno politiko vlade ter pravi, da so člani zbornice pripravljene odložiti svoje mandate, če bo vlada še nadalje pripuščala vedno neupoštevanje zbornice. Tudi industrialci so izjavili, da bodo prisiljeni preložiti svoje tovarne iz Bosne v monarhijo.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Belgrad, 2. oktobra. Po uradnih poročilih se je posrečilo srbskim četam pri Ohridi in Dibri pregnati Albance iz njih pozicij in jih prisiliti, da so se umaknili za mejo. V vojaških krogih menijo, da bodo srbske pokrajine najkasneje v enem tednu izčištene. V Zaječar so pripeljali 250 ujetih Albancev.

Belgrad, 2. oktobra. Podrobna poročila o bojih na srbsko - albanski meji so strahovita. Zlasti strahovita je bila

bitka v Debru.

Albanci so mesto zasedli ter so se branili z brezprimerno divjostjo. Srbi so morali zavzeti hišo za hišo in še, ko je Albancem zmanjkalo streliva, so se ti naravnost obupno branili s sekirami. Ko so se morali Albanci začeti umikati, so razdeljali in požgali hiše. V ulicah je divjal boj od moža do moža. Ko so Srbi končno zasedli mesto, so bili izgubili že več tisoč mož. Mesto je napol uničeno. Srbi nadaljuje svoj zmagoviti pohod. Albanska krdela se umikajo, le v Ljumi

se ustavlja Srbom še močan albanski oddelek kakih 6000 mož. Srbom pa se je že posrečilo ta oddelek obkoliti, popolno uničenje teh albanskih čet je neizogibno.

Pri Ohridi je poveljeval srbskim četam polkovnik Miljević, v Dibri pa polkovnik Radonić.

Blizu Ohride

so Srbi okolihi dve albanske koloni in jih popolnoma uničili do zadnjega moža. Ob Ohridskem in Prespanskem jezeru je

padlo okoli 14.000 Albancev. Med ujetniki se nahaja tudi 400 bolgarskih makedonskih četašev in 7 bolgarskih častnikov ter znani četaš Caulev.

Albanci so doživeli včeraj tudi pri Lopuski

občuten poraz. Kjer se umikajo Albanci, požigajo in izvršujejo strahovite grozovitosti.

Belgrad, 2. oktobra. »Štampa« poroča, da bo v par dneh na albanskih bojiščih zbranih 50.000 srbskih vojakov.

Belgrad, 2. oktobra. »Samouprava« se obrača v ostrem članku proti mednarodnim nasvetom k treznosti in zmernosti, ter vpraša: Zakaj nam od vseh strani priporočajo zmernost napram krvoločnim bestijam, ki ne znajo ničesar drugega, kakor ropati, moriti in požigati? Ali je Srbija res edina država v celji Evropi, katero se sme nekaznovano napadati in oropati?

Pred četrto balkansko vojno.

Belgrad, 2. oktobra. Srbski listi opozarjajo iznova na dogodke na Bolgarskem ter vztrajajo pri svojih trditvah, da se Bolgarska skriva pripravljati na novo vojno. Srbski listi opozarjajo posebno na šovinistično pisavo bolgarskega časopisja, ter zahtevajo, da stori Srbija vse varnostne priprave v svoji vojski, eventualno naj mobilizira celo svojo vojsko. Precej vznemirjenja provzroča tudi grško - turško vprašanje, ki je zelo resno.

Atene, 2. oktobra. Grški mornariški minister je vpoklical rezerve grške vojne mornarice letnikov 1900—1906. Grške čete v Trakiji, zlasti one v Dedeağacı in Porto Lagosu so dobile povelje, da se umaknejo na grški teritorij. V Atenah smatrajo položaj za velekritičen.

Berolin, 2. oktobra. Listi poročajo iz Carigrada, da smatrajo turški diplomatični krogi vzlic oficijoznim demantem izbruh grško - turške vojne za neizogiben.

Sofija, 2. oktobra. »Mir« prinaša intervju z bivšim bolgarskim vojnim ministrom Vazovom, ki je baie izjavil: Merodajni činitelji morajo pora-

biti ugodni in dragoceni trenutek ter izrabiti položaj Srbije in Grške. Mogoče je, da na ta način dobimo Kavalo in Seres.

Trst, 2. oktobra. Danes popolnoči je odplula grška kraljeva jahta »Amphitrite« s kraljem v Atene.

Carigrad, 2. oktobra. Oficijozni turški krogi zatrjujejo, da smatra porta, da je brez rešitve vprašanja Egejskih otokov direkten grško-turški sporazum izključen. Porta vztraja na tem, da se v neposrednih pogajanjih reši vprašanje Egejskih otokov, kar pa Grška odklanja.

Pasič na Dunaju.

Dunaj, 2. oktobra. Srbski ministrski predsednik Pasič prispe danes zvečer na Dunaj ter bo konferiral jutri z Berchtoldom, h kateremu je povabljen tudi na dejeneur. Srbski poslanik Jovanović je v nekem intervju izjavil, da je pripisovati temu posetu odločilen pomen. Konferiral bosta pred vsem o nacionalno ekonomskih vprašanjih, ki se tičejo medsebojnih odnošajev obeh držav. Seveda bosta oba državnika obravnavala tudi politične zadeve; zlasti bo Pasič spravljal na razgovor vprašanja dobrih in trdnih albanskih mej, ki da se dajo urediti, ne da bi se revidirala londonska pogodba. Jovanović upa, da bo imela konferenca praktičen uspeh zlasti v vprašanju ekonomskih odnošajev med obojima državama, ker vlada v Avstriji in Srbiji razpoloženje za boljše in prijateljske odnošaje.

Albanska predrznost.

Pariz, 2. oktobra. Listi poročajo, da je Riza beg obvestil srbsko in črnogorsko vlado, da naj respektirajo albanske meje, sicer ne jamči, da ne izbruhnejo zopet boji.

Bolgarska in Turčija.

Carigrad, 2. oktobra. Bolgarska je naprosila Turčijo, da naj nasvetuje milici in avtonomistom v zahodni Trakiji, da naj se sporazumejo z Bolgarsko.

Za albanske roparje.

Solun, 2. oktobra. Z ozirom na možnost eventualnih demonstracij grških prebivalcev mesta Korice, ki bi hoteli protestirati proti temu, da pripade Korica Albaniji, mednarodna komisija za določitev albanskih mej na predlog avstro-ogrškega in italijanskega zastopnika tega mesta sploh ne bo posetila.

Skader, 2. oktobra. Italijanski in avstrijski vojaški oddelki za spremstvo komisije za določitev albanskih mej so dospeli predvčerajšnjem sem.

Albanska vlada dementira in laže.

Valona, 2. oktobra. Zadnje dni pri Dibri, Strugi in drugod vršči se nemiri niso v nobeni zvezi s provizorično vlado, ki obsoja in obžaluje te dogodke.

Valona, 2. oktobra. Kakor se je izvedelo šele sedaj, je dal srbski poveljnik v Dibri neposredno predno so Albanci vzeli mesto atretirali v Dibri navzočih 17 albanskih vstaških voditeljev in jih je dal postreliti.

Srbska skupščina.

Belgrad, 2. optobra. Kakor se zatrjuje, se bo sestala srbska skupščina 8. oktobra k rednemu zasedanju.

Srbsko-črnogorska meja.

Cetinje, 2. oktobra. Ker zahtevajo dogodki ob albanskih mejah vo pomoznost, se bodo pričela pogajanja zaradi srbsko-črnogorske meje še le pozneje.

Bolgarsko oboroževanje.

Belgrad, 2. oktobra. Uradno se zatrjuje, da traja pošiljanje vojnega materijala za Bolgarsko naprej. Šele včeraj sta dve ladji z municijo pasirali Orsovo.

Poveljnik „Hamidie“.

Carigrad, 2. oktobra. Poveljnik turške vojne ladje „Hamidie“, Reuf beg se je odpeljal včeraj v posebni misiji preko Konstance v London.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmečko pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetjskim županstvom.

Gospodarstvo.

Sladkorna industrija na Kranjskem.

(Ustanovni shod ustanovnega odbora za zgradbo sladkornih tovarn na Kranjskem.)

Nepobitno dejstvo je, da je naše kmetijstvo pasivno in sicer edinole iz vzroka, ker je vse pridelovanje premalo intenzivno. In vsled tega mora vsakdo priznati, da je veliko-potezna akcija, kateri se je včeraj takorekoč položil temeljni kamen, kar največjega pomena za razvoj našega kmetijstva. Sladkorna industrija kot velevažna panoga agrarne industrije nudi vse predpogoje, da se pomaga našemu kmetijstvu iz krize, v kateri se nahaja in iz katere si je naš poljedelec pomagal edinole s tem, da je zapustil svojo domačo grudo ter se izselil v Ameriko.

Včerajšnji shod se je vršil na povabilo povzročitelja tega velikopoteznega projekta, dvornega svetnika pl. Šukljeta, ki se je dalj časa peča s to mislijo. Ustanovnemu odboru so dozdej pristopile osebe, katerih imena jamčijo za zdrav razvoj akcije. Pristopili so: Oton pl. Detela, deželni svetnik Oton pl. Detela ml., prošt Elbert, stavbna nadsvetnik Klinaer in Pavlin, Franc Pavlin, Herman Gorjani, Pavel pl. Langer, Iv. Knez, dr. J. Kersnik, Jos. Lenarčič, Nik. Lenček, dr. K. Slanc, Majzel iz Bele Cerkev, Mih. Keržič iz Podklostra, inž. Mihor, Javornik sen. in jun. iz Žalne, župan dr. Ivan Tavčar, župan Karel Rozman, Josip Zure, Gabriel Jelovšek, Mejač iz Komende, ces. svetnik Pirc, inž. J. Turk, inž. Milan pl. Šuklje, vinogr. nadzornik Boh. Skalický, Globočnik iz Kostanjevice, grof Margheri, Schädinger, baron Apfalter, vladni svetnik Šubic, Rudež, Schauta, kan. Sušnik.

Shod je bil zelo dobro obiskan. Kot zastopnika vlade sta prišla dež. predsednik baron Schwarz in dvorni svetnik Laschan. Shod so pozdravili: prošt Elbert, Schädinger iz Kočevja, grof Margheri in baron Hoschek iz Lustbüchla pri Gradcu.

Plem. Šuklje je vse navzoče prav iskreno pozdravil, na kar so prešli na dnevni red. Prva točka je bila volitev ustanovnega odbora. Na predlog Gabriela Jelovška so bili izvoljeni per acclamationem: za predsednika dvorni svetnik pl. Šuklje, za podpredsednika: J. Lenarčič in Schauta, za tajnika inž. Jakob Turk, za njegovega namestnika inž. Milan pl. Šuklje, za blagajnika dr. Janko Kersnik.

Pl. Šuklje se je zahvalil za izvolitev, na kar je poročal o drugi točki dnevnega reda, o sedanjem stanju cele akcije. Izvajal je približno sledeče: Spoštovani gospodje! Ustanoviti hočemo v Ljubljani tovarno za sladkorno sirovino in rafinerijo. Če bo to uspevalo, potem ustanovimo takoj drugo tovarno za sladkorno sirovino v novomeški okolici. Gre torej za veliko podjetje. Treba bo mnogo milijonov. Če drugod ustanavljajo podobna podjetja, tedaj jim gre pred vsem za kapitalistični interes. Pri nas pa je stvar drugačna. Kapitalistični interes pride šele v drugi vrsti v poštev. Pri vsej akciji nas vodi predvsem čut, da je naš kmetijstvo v skrajni krizi. Treba je priskočiti na pomoč našemu kmetu, pa tudi našemu veleposestniku. Koliko se je pri nas potratilo z raznimi podporami! Toda uspeh ni bil tak, kakor so ga pričakovali. Naši kmetje kar trumoma beže v Ameriko. Vprašajte g. Zurca, župana največje kmetijske občine, koliko petih listov se je izdalo v zadnjih mesecih. Koliko pa imamo še veleposestnikov, ki morejo izhajati. Edino oni še, ki imajo velike gozde ali pa ki rabijo druge naložene kapitalije. In ker odhajajo naše najboljšje moči preko morja, nam doma primankuje delavskih sil. Vsled tega pa zelo mnogo trpi naša dežela, kar je čisto naravno. Na Kranjskem imamo že najmanj sto let pasivno trgovinsko bilanco, ki od leta do leta še bolj narašča. Kako pa pokrivamo ta primankljaj. Prej je bila Kranjska furmanska dežela, potem smo padli na gozdove. Pela je sekira. Zdaj jo pa mašimo s tem, da eksportiramo človeški material. Le z denarjem teh izselencev pokrivaemo svojo pasivno bilanco. Zdaj pa se je začelo ljudstvo seliti v Kanado, od koder pa se več ne vračajo. Mi delamo proti tem pojavom. Ne preostaja namreč drugega, nego da se pomnožijo dohodki našega prebivalstva in sicer s tem, da privabimo industrijo v deželo. Koristiti pa more našemu kmetovalcu edinole agrarna industrija. Od drugih industrijskih podjetij, n. pr. predilnic, ima dobiček le tuj tovarnar, tuj trgovec, tuj uradnik. Preostaja nam le priprost delavec, ki dobi zaslužek v takih tovarnah. Ta dobiček pa ni čist, ker se ti delavci

vzamejo s polja. Čisto drugače pa je pri agrarni industriji. Če ima taka tovarna dobiček, ima dobiček tudi kmetovalec. In ni agrarne industrije, ki bi poljedelcu bolj koristila, nego sladkorna industrija. Kampanja traja le tri mesece. Spomladi je delavec zopet na polju. Že pred leti, l. 1895. se je predsednik Kranjske hranilnice Suppan bavil z mislijo, uvesti v našo deželo sladkorno industrijo. Začeli so saditi sladkorno peso. Uspehi so bili zadovoljivi, čeprav se je delo brez strokovnjakega nadzorstva. Govornik se peča že 26 let s to mislijo. Ko je bil dež. glavar, se je pogajal z Anglobanko. Lani je preštudiral ograde sladkorne tovarne, ki so danes najmodernejše v Evropi. Tam se je seznanil tudi z znanim strokovnjakom Rudolfom Jelinekom, s katerim je zelo mnogo razpravljal o tem vprašanju. Najbolj je pa nanj učinkovala publikacija inž. Turka o zanimivih poskusih s sladkorno peso na Barju. L. 1911. se je vršila na Dunaju anketa za barjeslovje, kjer se je poudarjalo, da sladkorna pesa ne uspeva na barju. Inž. Turk pa se tega ni ustrašil. Marveč je nadaljeval svoje poskuse. In pokazalo se je, da je ljubljansko Barje vprav idealna pokrajina za pridelovanje sladkorne pese. Iz tega sledi, da je za kranjsko sladkorno industrijo glavna opora ljubljansko Barje.

Gre pa tudi za kapitalistično vprašanje. Pri sladkorni industriji ne pride dandanes združništvo več v poštev. Danes uspevajo samo velika, dobro fundirana podjetja. Stroški za nameravani podjetji v Ljubljani bodo znašali najmanj deset milijonov kron, za podjetje v Novem mestu pa šest milijonov kron.

Posrečilo se je pridobiti internacionalni kapital, kar pomenja danes toliko, kakor francoski kapital. Pritegnile pa se bodo tudi velike avstrijske banke.

Vse govori za to, da se moramo odločiti za praktično izvršitev tega projekta. Zemljo imamo, na kateri uspeva sladkorna pesa, apna imamo tudi dovolj. Trgovinska lega naše dežele je tudi taka, kakršne nima nobena druga dežela. Samo ena težava je, pomanjkanje delavskih sil.

Začetno delo pa se ne more vršiti z velikim aparatom. Pred vsem bo treba izvoliti izvršitelni odbor, ki bo sklenil do novega leta z zemljiškimi posestniki pogodbe glede 5 do 6000 oralov zemlje, na katerih se bo morala po pogodbi daljšo dobo saditi sladkorna pesa. Maja meseca prihodnjega leta se bo začelo s stavbo, seveda, če bo šlo vse po sreči. Septembra meseca 1915. l. pa se bo začel izdelovati iz domače pese domač sladkor. Ali ni pametnejše, da sami skrbimo za svoj konzum, namesto da gre naš denar iz dežele. Od tovarne bosta imela mesto in dežela brezdvomno veliko korist. Končno izreka govornik upanje, da bodo dimniki te tovarne, iz katerih se bo valil dim proti nebu, znamenje blagostanja naše dežele in njenega stolnega mesta Ljubljane.

Pri debati, ki se je nato razvila, se je oglasil k besedi ces. svetnik Pirc, ki je izrekel upanje, da bo imel ta shod uspeh in da se bo za deželo ustvarilo nekaj koristnega. Če hočemo postati v kmetijstvu aktivni, moramo delati na to, da nam bo zemlja naše dežele rodila več, nego nam rodi dosedaj. Da se nahaja kmetijstvo naše dežele v tako kritičnem položaju, smo krivi sami, ker ne znamo še racionalno pridelovati. Zakaj gredo naši ljudje trumoma v Ameriko? Ker ne morejo izhajati z dohodki, ki jih imajo doma. Časa je polna in že prekipava. Našemu kmetu pa moremo le tedaj pomagati, če začnemo spodaj zidati, ne zgoraj, kakor se žal dandanes tako pogostoma dogaja. Rodovitnosti nam ne da bog, marveč jo moramo kupiti. Študirati moramo svojo grudo, da izvemo, kako bomo tem več zakladov izčrpali iz nje.

In ni boljšega sredstva za rodovitnost zemlje, nego je sladkorna pesa. Pred očmi ima govornik tisto korist, ki jo ima kmetovalec od zemlje, kjer sadi peso, s tem, da more na njej čez tri, štiri, leta pridelati dva- do trikrat toliko drugih pridelkov, kakor jih je pridelal prej. Po uvedbi te nove kulture bo prišel naš kmetovalec do popolnoma drugega zdravega naziranja. Spoznal bo namreč, da daje kultura sladkorne pese brezdvomno najboljši dohodek izmed vseh kultur.

Ideja, ustanoviti na Kranjskem sladkorno industrijo, se je razširila po vsej deželi. Slišijo se razne svrhe. Nekateri ugovarjajo ideji, češ, da se bo s tem odvzela zemlja. Toda to ni res, ker se pri nas prideluje mnogo takih pridelkov, ki bi jih mnogo cenejše kupili. Namesto da imamo druge kulture, ki nam ničesar ne donajajo, uvedimo raje kulture, ki nam kaj neso.

Govornik pravi, da, kakor ima on izkušnje, pesa pri nas izobno uspeva, toda ne samo okoli Ljubljane, marveč gremo lahko precej daleč od Ljubljane, kjer bo uspevala sladkorna pesa.

En ugovor je nekoliko upravičen. Ta kultura potrebuje mnogo delavskih sil. In teh nam na vsem Kranjskem primanjkuje. Navzlic tej kulturi pa nam bo še vedno manjkalo domačih delavcev. Predvsem je treba, da nudimo našim delavcem toliko, kakor drugod, in potem bo ostal delavec doma. Naše kmetijstvo mora biti silno intenzivno, če naj naš kmetovalec izhaja. In v tem oziru se mora nekaj storiti.

Kar se tiče sladkorne industrije, so dani vsi predpogoji, da se doseže gotovi uspehi. S kulturo sladkorne pese se bo naše kmetijstvo zelo povzdignilo. Da pa se ta ideja uresniči, je treba delati. Le z večjim, intenzivnejšim delom bomo rešili našega kmetovalca.

J. Lenarčič je toplo pozdravil projekt ter rekel, da je bil že od nekdaj za to, da se začne s sladkorno industrijo. Spričo slabega stanja našega kmetijstva je zadnji čas, da se stori kaj koristnega za našega kmetovalca. Nato je navedel nekaj številok o pridelku sladkorne pese v raznih državah. Tako se je pridelalo v Rusiji na enem hektarju leta 1907/8 138 stotov, l. 1908/9 147 stotov, l. 1909/10 122 stotov, l. 1910/11 196 stotov sladkorne pese; v Avstriji l. 1907/8 252 stotov, leta 1908/9 240 stotov, l. 1909/10 252 stotov, l. 1910/11 277 stotov; v Nemčiji l. 1907/8 300, l. 1908/9 272, l. 1909/10 282, l. 1910/11 328 stotov sladkorne pese. Za Kranjsko računa toliko, kot se pridelalo v Avstriji.

Inženir Turk je omenil blagostanje kmetovalcev na severu naše države, kjer se goji sladkorna pesa. Na severu se pečajo kmetovalci z rastlinami, ki kaj nesejo, dočim goje pri nas rastline, ki nič ne donajajo. Tam je blagostanje, pri nas pa beg v Ameriko. Omenja Barje, na katerem more uspevati vse, kar sploh more uspevati pod našim obnebjem. Če bi bilo Barje pravilno osušeno, tedaj bi prinašalo ogromno. Kar se tiče krme, ni v Avstro-Ogrski zemlji, ki bi v tem toliko donajala kot Barje. Ljubljansko Barje je za krmo in živinorejo, kakor ustvarjeno. Toda tudi druge panoge kmetijskih pridelkov izobno uspevajo. Barje je zdaj še deloma v nekulturi, ker se pridelke ne more prodati oziroma pokrmiti. Imajo namreč pre malo živine. Treba je predvsem kulture, ki bi kmetu kmalu kaj donajala, da bi mogel pošteno živeti na svoji zemlji. Sladkorna pesa je edino sredstvo, da se kmetu pomaga. 7000—8000 hektarjev se na Barju lahko vzame za vzgojo sladkorne pese. In samo ta bi dajala Barjanom čez dva milijona kron dohodkov, kje pa so drugi pridelki, ker ljubljansko Barje meri okoli 20.000 hektarjev. Treba je torej pridelovati predvsem kupijske rastline. Barje pa se mora prej za to pripraviti, kajti dozdej je še zelo zanemarjeno. Melioracije so popolnoma nezadostne. Treba bo misliti na združeno delo, ker le potom združništva se more Barje n. pr. drenirati. Končno je govornik izrekel prepričanje, da bo sladkorna industrija pravi blagoslov za Barjane.

Ces. svetnik Pirc se je pečal še z enim ugovorom, s katerim gotovi ljudje nasprotujejo sladkorni industriji. Pravi, da je kranjska dežela živinorejska dežela. Naj ostane živinorejska. S pridelovanjem sladkorne pese pa se bo pridelovanje krme le dvignilo. Z ostanki sladkorne pese, ki preostajajo v sladkornih tovarnah, se krmi in redi lahko mnogo živine. Zakaj pa hodijo Moravci in Čehi v našo deželo po vole? Edinole v ta namen, da jih v svojih sladkornih tovarnah rede.

Vinorejski nadzornik Skalický omenja kot Čeh napredek kmetijstva na Češkem. Končno priporoča posebno veleposestnikom in večjim kmetovalcem, naj goje sladkorno peso, ker se bo potem tudi manjši kmet poprijel te kulture.

Na to je bila debata zaključena. Poročilo predsednika pl. Šukljeta se je vzelo na znanje.

Sestavitev poziva na zemljiške posestnike se je prepustila izvršitelni odboru.

V izvršitelni odbor so bili izvoljeni razven vodstva ces. svetnik Pirc, vinorejski nadzornik Skalický in inž. Milan pl. Šuklje.

Pri zadnji točki »eventualni predlogi« se je govorilo o ustanovnih stroških ter sklenilo, kako naj se ti pokrijejo.

Pl. Šuklje je na to zaključil zborovanje ter pozval navzoče, naj vstrajajo pri delu, ki je započeto iz čistih src, brez postranskih namenov.

v Ljubljani.

pozivlja vse one brate jezdece začetnike, ki se mislijo udeleževati rednega jahalnega pouka, da se prijavijo ustmeno ali pismeno pri tajniku br. J. Rohrmannu, kjer izvedo tudi vse potrebne podrobnosti.

ODBOR.

Darila.

Za »Slovensko Sokolsko Zvezdo« mesto cvetličnega dneva: Zbirka Fr. Stirna, št. Janž, 32 K, darovali bratje Sokoli ter sokolsko misleči Sentjanževci in Krmelčani; brat Stane Vidmar nabral 30 K pri javni telovadbi »Sokola« v Postojni; Ludvik Kalčič, blagajnik novomeškega »Sokola«, 50 K, nabrano v gostilni na Vratih (gosp. župana Rosmana); Josip Lenček, tu. 20 K; dr. O. Krajec, tu. 20 K; dr. J. Lah nabral 5 K in Bosa dr. Petroviča 10 K. — Skupaj 167 kron.

Vsem darovalcem in nabiralcem iskrena sokolska zahvala. — »Na zdar!«

Za »Dom na Vršču« je darovala banka »Slavija« 50 K, za kar se ji odbor kranjsko-gorske podružnice S. P. D. iskreno zahvaljuje.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 1. oktobra: Josip Prepeluh, mesar, 57 let, Ambrožev trg 7.

Dne 2. oktobra: Frančišek Selan, hči delavca tobačne tovarne, 4 mesece, Karolinska zemlja 7.

V deželni bolnici:

Dne 29. septembra: Mihael Abe, dninar, 36 let. — Elizabeta Novak, žena posesnika in izvoščka, 62 let. Frančiška Pavlin, dninarica, 59 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

»Enkrat ni nobenkrat.« Če kjer koli, ima ta stavek na torišču negovanja ust popolno veljavo. Eno čiščenje in izplakovanje ust na dan je resnično največkrat toliko, kot nobeno. Za eno, in sicer izobno in uspešno more veljati samo potem, ako je 1. vsak dan ponovno izvršimo, najprimerneje in najtemeljiteje s pomočjo primerne zobne ščetke; 2. ako storimo to vselej, neposredno predno gremo spat; 3. ako rabimo zraven »Odol«.

Mnenje gosp. dr. J. Mayrja v Wagrajnu.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vaše železnato kina vino Serravallo mi je izobno rabilo pri zdravljenju slabokrvnosti in poapnenja žil. Izkazalo se je kakor izobno okrepčevalno sredstvo v vseh stadijih oslabelosti, naj je bil teh vzrok velika izguba krvi ali dolge bolezni, vničujoče telesne moči. Me zelo vesel, da mi je mogoče se izraziti tako laskavo o vašem izdelku.

Wagrajn, 8. junija 1911.

Dr. Mayr.

Za jesensko in zimsko sezono priporoča trdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek za gospode in dečke

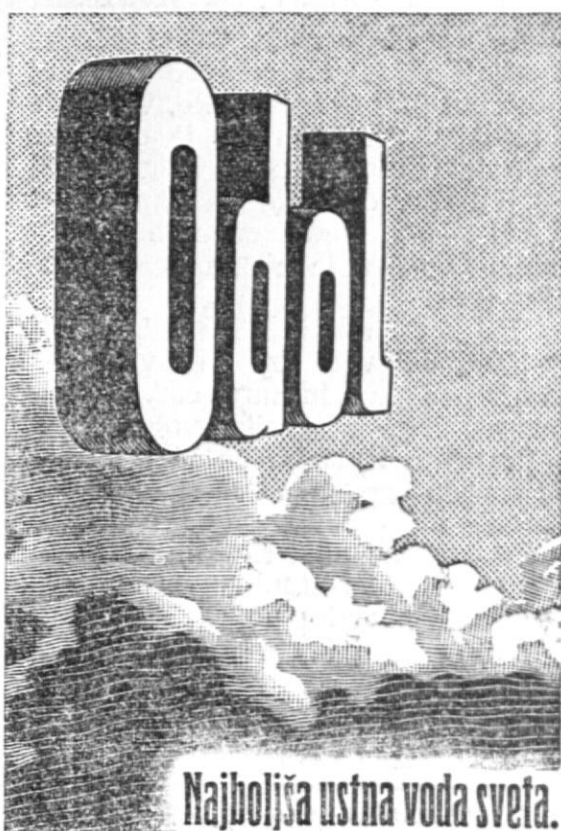
ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zaštonj in franko.

Vse ženstvo naših dežel ima od narave lepo polt, ki je pa zelo občutna za upliv hudega mraza in vročega solnca. Da se prepreči zagorelost, razpoke, rdečine ali celo solnčne pege, je rabiti za vsakodnevno toaletto Crème Simon, ričev puder in mlo Simon; ne zamenjati z drugimi mazili. I. SIMON, Pariz in v vseh lekarnah, parfumerijah, bazzarjih in mirodilnicah.

Najboljša ustna voda sveta.

„Nuisol“

od Bergmanna & Co. Dečín o/L.

697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade.

V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2.50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Feticch-Frankheim v Ljubljani.

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli

Zaloga: Mihael Kastner in A. Šarabon, Ljubljana.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

oktober	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
1.	2. pop.	735.6	15.5	sl. vzhod	oblačno
„	9. zv.	736.5	14.0	„	„
2.	7. zj.	738.1	12.0	sl. jug	„

Srednja včerajšnja temperatura 13.9° norm. 12.8° Padavina v 24 urah 0.5 mm.

Šofer

25 let star, vojaščine prost, išče službe.
Cenj. ponudbe pod „Šofer/3503“ na upravnishstvo »Slovenskega Naroda«.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 58.461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje: cigar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12.
Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Knjigovodstveno izobraženi trgovec
(kavcije zmožen) išče primerne mesto v večjem tvorniškem podjetju ali pri kakem denarnem zavodu na Spodnjem Štajerskem ali na Kranjskem. — Vprašanja pod „Buchhalter W. J. 7758“ na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

PRVOVRSTNE stroje za mizarje, kolarje in za cepljenje drv.
Tvornica strojev 3129
Moric Zuckermanna vdova
Dunaj XVIII. Anastasius Grün-Gasse 24/13.
Zastopniki se iščejo.

Potnik

ki potuje z vozom, uveden po vseh manjših krajih Kranjske, zmožen deželnih jezikov, dobi, ako vzame seboj konsumni predmet znane znamke dunajske svetovne hiše, 10% provizije. — Pismene ponudbe pod „A. S. 22. M. G. 1436“ na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Ustanovljena leta 1841. Ustanovljena leta 1841.
Odlikovana tovarna jesiha.
LUIGI SALVADOR TRST.
Ulica Casimiro Donadoni št. 16. — Telefon šte. 738.
Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.
Edina tvornica s patent. avtomatičnim sistemom. Najznamenitejši na Primorskem.
Posebnost: Naravni jesi iz belega in rdečega vina ter naravni jesi iz čistega alkohola za konzerve.
Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede do-brote in nizke cene. — Naročbam se prilaga pismeno jamstvo, da odgovarja izdelek popolnoma hranilni svrhi; na zahtevo pošljem vzorce in cene.
V važnejših mestih iščem zastopnike. V važnejših mestih iščem zastopnike.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
naznanja st. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov
cvetlični salon
Pod Trančo.
Velika zaloga suhih vencev.
Izdelovanje šopkov, vencev, frakov itd.
Okusno delo in zmerno cene
Zunanja naročila točno.
Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :
Fr. Kapus
Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.
Zaloga spalnih ter jedilnih sob : v različnih najnovejših slogih. :
Vsakovrstno drugo pohištvo.
Priznana solidno blago ter najnižje cene.
Zajamčeno trpežni izdelki.
Otomane, divani in žimnice : različne kakovosti. :
Velika izbira otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Prodajalka

mešane stroke, išče službe v mestu ali na deželi. Zmožna je slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Vstop s 15. okt. ali 1. nov. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na upr. »Sl. Nar.« pod „Mesto ali dežela/3506“.

Ostanki 5 kg.

Obleke, bluže, perilo in prtno blago 25 K po povzetju. Tovarna
Schmid, Dunaj III., Rudolf Altpl.
Ugodno za prekupevalce.

Mazilo za lase.

Varstvena znamka NETOPIR
napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.
Za gotovost se jamči. Spričevala na razpolago.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne.
od 400—700 litrov
proda po nizki ceni.
Fran Cascio, vinski trg.
Lingerjeva ulica št. 1. za Škofljo.

Pouk

italijanskega, francoskega, nemškega jezika; konverza-cija, trg. korespondenca.
Mesečni honorar:
5 oseb skupaj po 3 K. 3.—4. oseb po 4 krone. — Pri večjem številu manjši honorar. Naslov: Šibenik, Breg 20/III.

KUC

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4-50. — Edina zaloga:
Br. Novaković,
veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA

Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka, Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava. 1178

Razpis.

Sekundarska služba.

V deželni bolnici v Ljubljani sta popolniti dve mesti sekundarijev. Službena doba sekundarija v deželni bolnici traja dve leti, lahko pa se podaljša za eno ali dve leti, če sekundarij za to prosi. Adjutum, ki ga dobiva sekundarij, odmerjen je v prvem službenem letu z 2000 K, v drugem letu 2400 K in od tretjega leta dalje z 2800 K. Poleg adjuta ima sekundarij prosto stanovanje v deželni bolnici. Sekundarij ne sme biti oženjen in tudi ne sme izvrševati zunanje zdravniške prakse. Prosilci za razpisane službe predložijo naj svoje, s krstnim listom, z dokazili o usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje
do 22. oktobra 1913.
vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.
Od dež. odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 1. oktobra 1913.

Gospodinjite najceneje

ako se poslužujete k pripravi Vašega zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi podobnega „pravega :Francka: z kavim mlinčkom“.
In zakaj?
Ker „pravi :Frank“ poseduje blagovonjav okus, ki povzdiga vonjavo zrnate kave ter je pritem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavin pridelek.

Dražbeni oklic.

Dne 5. grudnia 1913. dopoldne ob 9. uri v sobi št. 6. bo
dražba zemljišč

- 1.) vlož. št. 50, 500, 537, 733, 734, 735, 818 kat. obč. Slavina obstoječe iz hiše z gospodarskim poslopjem, iz vrta, več zemljiščnih in gozdnih parcel brez pritlikline.
- 2.) Vlož. št. 129. kat. obč. Slavina, obstoječe iz hiše z gospodarskim poslopjem, iz vrta, dveh zemljiških in ene gozdne parcele in iz pašniških pravic brez pritlikline.
- 3.) Vlož. št. 156 kat. obč. Slavina in vlož. št. 158 kat. obč. Matenja vas obstoječih iz hiše z gospodarskim poslopjem, iz vrta, več zemljiščnih, gozdnih parcel in iz solastninskih pravic do pašnikov s pritliklino vred.
- 4.) Vlož. št. 124, 555, 586, 743, 745, 823 in 825 kat. obč. Slavina, obstoječe iz hiše z gospodarskim poslopjem, iz vrta, več zemljiških, gozdnih parcel in iz solastninskih pravic do pašnikov brez pritlikline.
- 5.) Vlož. št. 95, 185 in 251 kat. obč. Slavina obstoječih iz hiše z gospodarskim poslopjem, iz vrta, iz več zemljiških in gozdnih parcel in iz solastninskih pravic do pašnikov s pritliklino vred.

Nepremičninam, koje je prodati na dražbi določena je vrednost in sicer
Ad 1. na 4480 K 60 vin!
» 2. » 5910 » —
» 3. » 13016 » —
» 4. » 8191 » 10
» 5. » 18.486 » 40
Najmanjši ponudki znašajo za zemljišče ad 1.) 2988 K, ad 2.) 3940 K, ad 3.) 3678 K, ad 4.) 5461 K, ad 5.) 12.325 K, pod tem zneskom se ne prodaje.
C. kr. okrajno sodišče v Postojni, oddelek I.
dne 30. avgusta 1913.

Telefon štev. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon štev. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Izurjena prodajalka

mešane stroke 3457

želi premeniti službo.
Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Zastopnik za špirituoze

ki natančno pozna stroko in je na Kranjskem in Štajerskem najbolje uveden pri prve vrste odjemalcih

se takoj sprejme

proti proviziji. — Ponudbe pod

„Brantweinbrennerei“ Nr. 12, Sušak - Reka.

Krepkega, zdravega 3499

trgovskega vajenca

iz boljše rodbine, 14 let starega s primerno šolsko izobrazbo

sprejemem takoj.

IV. Engelsberger,

trгоvec, Tržič na Gorenjskem.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

48 urah

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—, 2 škatli za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:
Lekarna Mariahilf, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20
po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Moderne srajce — bele in barvaste,

tenniske, lovske, hribolazke in vse druge vrste z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti po zelo skromnih in stalnih cenah

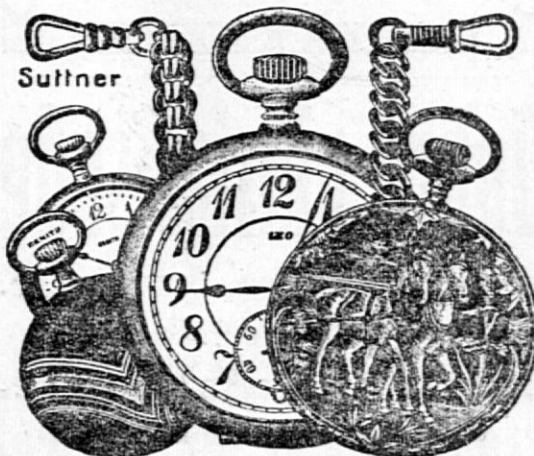
v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Mestni trg šte. 25. H. Suttner, Ljubljana Mestni trg šte. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga ur, juvelov, zlatnine in srebrnine.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastopstvo tvornice ur „ZENITH“.

CENIKI ZASTONJ IN POŠTNINE PROSTO!

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Priložnostni nakup. Priložnostni nakup. Ker se umaknem v zasebno življenje prodam v Pulju lepo 3477

hišo z veliko kletjo

in drugimi prostori s trgovino z vinom in restavracijo prav ceno. Več pismeno. Naslov se izve pri upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta naprav neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: Krasne

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna tvrdka:

M. Kristofić - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

Dr. J. Demšar

ordinira odslej od 2.—4. popoldne.

Stenografa

išče 3474

notar Baš v Celju.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Kesna ženitna ponudba.

V svrhu možitve želi inteligenten, mlad trgovec, posestnik v dobrih razmerah in z lepimi lastnostmi poznati se z gospico nedolžne minulosti, z veseljem do trgovine, gospodinjstva in s premoženjem katerega vrednost naj se navede. — Ponudbe s popolnim naslovom pod „Udanost do groba 80.000 3482“ na upravništvu »Slovenskega Naroda« do 12. oktobra 3482

2 prijatelja v sili,

ki bi Vam pomagala bolje preiti neugodno situacijo.

Storiti morate kaj posebnega: da si povečate krog odjemalcev, da si razširite promet, da si zvišate čisti dobiček. Že cenena kontrolna blagajnica National za samo

325 ali 550 K bi Vam vkljub slabemu času precej zvišala dobiček. Zahtevajte natančno ponudbo!

NATIONAL CASH REGISTER, družba z omejeno zavezo.

Zastopnik: L. Uratarič, Ljubljana, Rimska cesta 7. 3401

POVEČANJE PORTALA V NAJMODERNEJŠEM STILU!

v parterju in v prvem nadstropju sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (g. Simonetti) Mestni trg šte. 6, da bo mogoče z elegantnim aranžiranjem izložb vsaki čas prepričati cenj. odjemalce o moji najpopolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno še pred sezono.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.